

Regionala insatser i coronakrisen

– rekommendationer för en hållbar omstart

Delrapport i ett regeringsuppdrag

Rapport 0329

Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverkets publikationer kan laddas ner på tillvaxtverket.se. Vill du beställa en tryckt publikation eller söker du en publikation som publicerades innan 2015 hänvisar vi till vår webbshop publikationer.tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Stockholm, 2020-06-30

Digital: ISBN 978-91-88961-61-7

Tillgänglig: ISBN 978-91-88961-62-4

Rapport 0329

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Monika Kväl

Telefon, växel 08-681 91 00

Förord

Våren 2020 blev inget som det var tänkt. Coronavirusets globala spridning ledde till att den värld vi är vana vid, snabbt förändrades med stängda gränser, företag i fritt fall och stor osäkerhet kring framtiden, förutom oron för själva viruset.

Hur det lokala och regionala näringslivet påverkas beror bland annat på dess sammansättning, vilket gör att krisens utveckling och effekter varierar i Sveriges 290 kommuner och 21 län. Sverige och dess regioner har på kort tid genomgått stora förändringar. För att begränsa smittspridningen infördes en rad restriktioner som påverkat både individer och företag.

I april fick Tillväxtverket uppdrag av regeringen att bistå med insatser med anledning av coronavirusets effekter på regioner och näringsliv. Vi har sedan tidigare ett nära samarbete med Sveriges 21 regioner. Därför kunde vi snabbt växla upp arbetet för att i denna akuta situation vara ett stöd, fånga upp behov och hjälpa till att sprida kunskap om hur regioner kan hantera situationer som uppkommit i näringslivet.

Trots att det endast har gått några månader sedan pandemin startade och vi fick vårt uppdrag, kommer här vår första delrapport med ett antal rekommendationer för en hållbar omstart av Sverige. I denna snabbt föränderliga värld hoppas vi att dessa blir ett stöd i regeringens fortsatta arbete att utforma insatser för att mildra krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

Rapporten har tagits fram i bred samverkan med regionerna och vi vill tacka alla som bidragit i arbetet.

Östersund, juni 2020

Lars Wikström
Avdelningschef, Regioner, Tillväxtverket

Sammanfattning

Den 11 mars 2020 deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) att covid-19 är en pandemi. WHO underströk vikten av att alla världens länder förbereder sig för sjukdomen. För att rädda liv och begränsa smittspridningen införde Sverige en rad restriktioner. Bland annat restriktioner avseende fysisk distansering som i sin tur påverkar aktiviteten i ekonomin.

Tillväxtverkets regeringsuppdrag

Med anledning av händelserna fick Tillväxtverket den 2 april 2020 i uppdrag av regeringen att till och med utgången av 2021 bistå med insatser med anledning av coronavirusets effekter på regioner och näringsliv.

Uppdraget innebär att vi bland annat ska bidra med omvärldsanalys samt erfarenhets- och kunskapsutbyte om hur regioner kan hantera de situationer som uppkommer i näringslivet med anledning av coronaviruset. I arbetet ingår att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå samt att samverka med den samordnare för coronavirusets effekter på näringslivet som regeringen beslutat om.

Tillväxtverket ska genomföra uppdraget i nära dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Vi ska löpande informera om eventuella frågor som kräver åtgärd från eller är av betydelse för regeringen.

Vi lämnar fyra övergripande rekommendationer till regeringen

Trots att uppdraget är i uppstartsfasen lämnar Tillväxtverket fyra övergripande rekommendationer till regeringen. Varje rekommendation åtföljs av förslag på insatser. Totalt lämnar vi 18 konkreta förslag på insatser som kan bidra till att skapa en hållbar omstart av Sverige. Förslagen tar främst utgångspunkt i näringspolitiken eller den regionala tillväxtpolitiken.

Våra rekommendationer till regeringen är att de utifrån krisens effekter bör:

- **stärka regionernas centrala roll** att samordna, initiera och genomföra extraordinära insatser på kort och medellång sikt för att skapa en hållbar omstart av Sverige. I sammanhanget lyfter vi bland annat behov av ökad flexibilitet i hantering av medel samt resursförstärkning av regionernas arbete.
- **stärka samordningen inom kompetensförsörjningsområdet** genom att skapa ett nära samspel mellan centrala politikområden där mål, inriktning och insatser kompletterar och samordnas på alla nivåer i samhället. Här föreslår vi bland annat att det inrättas ett centralt placerat nationellt kompetensförsörjningsråd med uppgift att samordna arbetet. Vi föreslår även att kompetensförsörjningsfrågan bör göras till en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret.
- **säkerställa flexibilitet i större nationella satsningar.** Det handlar exempelvis om att överväga om det går att anpassa nationella satsningar utifrån geografiska eller branschspecifika behov. I sammanhanget är det även viktigt att det finns en uthållighet i de stöd som lanseras och att det ska vara enkelt att förlänga satsningar om så behövs.
- **stärka strukturer för och företagens förmåga till omställning.** I sammanhanget handlar det främst om att stärka Tillväxtverkets kapacitet att bidra till en ökad omställningsförmåga i näringslivet. Exempelvis kan Tillväxtverket med rätt förutsättningar tillhandahålla ett långsiktigt stöd till kommuner och regioner som hanterar större omställningar i näringslivet (både etableringar och nedläggningar). Ett annat exempel är ett näringslivspaket som syftar till att stärka företagens förmåga till omställning på medellång sikt. Ett tredje exempel är att stärka Tillväxtverkets möjlighet att genomföra fördjupade analyser av kort- och långsiktiga konsekvenser för näringslivet och den regionala ekonomin.

Vi har sammanställt regionernas prestationer

Samtliga regioner genomför ett omfattande arbete för att hantera coronavirusets effekter på näringsliv och sysselsättning. Några regioner har upprättat särskilda krisgrupper medan andra genomför arbetet i enlighet med den ordinarie organiseringen.

Regionerna använder strukturerna inom det regionala tillväxtarbetet, där arbetet och utbytet av information har intensifierats markant. Regionerna genomför arbetet i mycket bred samverkan med relevanta lokala, regionala och nationella aktörer.

Regionerna tar fram, sprider och samlar viktig information. I sammanhanget kan det handla om kunskap som kan vara avgörande för hur nationella stödpaket når näringslivet i såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som i olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner.

Många av de åtgärder som nu genomförs av regionerna handlar om att förstärka eller komplettera de insatser staten genomför för att minska krisens effekter på näringsliv och sysselsättning. Eftersom regionerna har olika förutsättningar (geografiska och organisatoriska) har alla utformat insatserna utifrån lokala och regionala behov för att försöka dämpa effekterna i näringslivet.

I bilaga 1 presenterar vi en ögonblicksbild över hur regionerna organiserat arbetet, hur de samverkar med andra aktörer, vilka kunskap och analyser som arbetats fram och vilka extraordinära insatser de genomför med anledning av krisen.

Våra prestationer

I enlighet med uppdraget har vi bidragit med omvärldsanalys och kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hur regioner kan hantera de situationer som uppkommer i näringslivet med anledning av krisen. Vi har även bidragit till att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå.

Några exempel på prestationer är:

- Kunskapsunderlag om coronas konsekvenser för regionerna. I underlaget presenterar vi tre regionalekonomiska scenarier för hur bruttoregionprodukt och sysselsättning kan påverkas.
- Flertalet kunskaps- och erfarenhetsutbyten inom olika sakområden. Tillväxtverket har själv eller tillsammans med andra skapat arenor där regionerna kan sprida exempel på initiativ som vidtagits med anledning av den uppkomna situationen. Det har även funnits utrymme att gemensamt lyfta och diskutera centrala frågeställningar.

- Vi har löpande informerat både regioner och Regeringskansliet (Näringsdepartementet) om vårt samlade arbete. Informationen har berört insatser inom myndighetens samtliga politikområden, sammanhållnings-, närings-, landsbygds-, och den regionala tillväxtpolitiken.

Vårt fortsatta arbete

Vi kommer fortsatt att stödja regionernas arbete genom att skapa insatser som bidrar till kunskaps- och erfarenhetsutbyte och omvärldsanalys. I arbetet kommer vi att bidra till att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå. Vi kommer att fortsätta att lyfta regionernas centrala betydelse i arbetet och värna om att bibehålla och stärka ordinarie strukturer och processer.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Mål.....	9
1.3	Målgrupp.....	9
1.4	Metod.....	10
2	Rekommendationer till regeringen	11
2.1	Stärk regionernas centrala roll i arbetet	11
2.1.1	Bakgrund till rekommendationen.....	12
2.2	Stärk samordningen inom kompetensförsörjningsområdet.....	16
2.2.1	Bakgrund till rekommendationen.....	16
2.3	Säkerställ flexibilitet i större nationella satsningar	20
2.3.1	Bakgrund till rekommendationen.....	21
2.4	Stärk Tillväxtverkets arbete	22
2.4.1	Stärk strukturer för att bidra till hållbar omställning	22
2.4.2	Stärk förenklingsarbetet.....	27
2.4.3	Stärk företagens förmåga till omställning	28
2.4.4	Skapa ett långsiktigt lärande.....	31
3	Genomförande	32
3.1	Omvärldsanalys.....	32
3.1.1	Vi tar fram kunskap om konsekvenser för regionerna	32
3.1.2	Vi tar fram kunskap effekter på turism- och besöksnäring.....	39
3.1.3	Vi följer vad som händer i näringslivet.....	39
3.1.4	Vi följer regionernas arbete.....	41
3.1.5	Vi följer kommunernas arbete.....	42
3.1.6	Vi följer nationella myndigheters arbete	42
3.2	Kunskaps- och erfarenhetsutbyte	42
3.2.1	Vi erbjuder erfarenhetsutbyte inom kompetensförsörjning	43
3.2.2	Vi erbjuder erfarenhetsutbyte för rådgivningsfunktioner	43
3.2.3	Vi erbjuder erfarenhetsutbyte för hantering av checkar	44
3.2.4	Vi har en webbsida riktad till regionerna.....	44
3.2.5	Vi har haft kunskapsutbyte med den nationella samordnaren	44
3.3	Information och dialog.....	45
3.3.1	Vi informerar löpande om vårt samlade arbete.....	45

3.3.2	Vi för dialog om behov i livsmedelskedjan.....	45
3.3.3	Vi informerar löpande om stödet vid korttidsarbete.....	45
3.3.4	Vi presenterar regional statistik om stödet vid korttidsarbete.....	46
3.3.5	Vi informerar statliga myndigheter om regionernas arbete.....	46
3.4	Övriga insatser.....	47
3.4.1	Vi har ny funktionalitet i Pupos Serviceanalys	47
3.4.2	Vi investerar i den nationella företagsakuten.....	47
3.4.3	Vi stöttar utvecklingen av regionala sidor på verksamt.se.....	48
3.4.4	Vi vill investera i projekt som stärker regional planering	48
4	Intensivt arbete på regional nivå.....	49
4.1	Regionerna tar fram, samlar och sprider viktig information	49
4.2	Regionerna stödjer näringslivets omställning	50
4.3	Regionerna förmedlar behov och kunskap.....	50
	Bilaga 1 – Sammanställning av regionernas arbete.....	53
	Blekinge	53
	Dalarna.....	54
	Gotland.....	55
	Gävleborg.....	58
	Halland	59
	Jämtland.....	60
	Jönköping.....	61
	Kalmar	63
	Kronoberg.....	66
	Norrbottn.....	67
	Skåne.....	68
	Stockholm	69
	Sörmland	72
	Uppsala.....	74
	Värmland.....	77
	Västerbotten	78
	Västernorrland.....	79
	Västmanland	80
	Västra Götaland	82
	Örebro.....	85
	Östergötland	86

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Insatserna som genomförts för att minska coronavirusets spridning har stora effekter på ekonomin i Sverige och världen. För att mildra effekterna av coronavirusets utbrott och minska spridningen av covid-19 har regeringen vidtagit flera åtgärder.

Den 2 april 2020 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att till och med utgången av 2021 bistå med insatser med anledning av coronavirusets effekter på regioner och näringsliv. Vi ska bidra med omvärldsanalys samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hur regioner kan hantera de situationer som uppkommer i näringslivet. I arbetet ingår att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå.

Vi ska samordna uppdraget med myndighetens övriga arbete inom regional tillväxtpolitik och näringspolitik. Arbetet ska bidra till att skapa fortsatt hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i hela landet.

Vi ska genomföra uppdraget i samverkan med regeringens samordnare för coronavirusets effekter på näringslivet. Tillväxtverket ska även samverka med regionerna och berörda myndigheter.

Vi ska tillvarata erfarenheter och lärdomar från vårt tidigare uppdrag att bistå vid omställning och varsel (N2017/01030/RTS).

Tillväxtverket ska genomföra uppdraget i nära dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och vi ska löpande informera om eventuella frågor som kräver åtgärd från eller är av betydelse för regeringen.

1.2 Mål

Vårt mål är att få kunskap om hur regionerna arbetar för att hantera krisens effekter på näringsliv och sysselsättning. Vi ska öka kunskapen hos oss själva, andra statliga myndigheter och regionerna genom att sprida erfarenheter om vilka insatser regionerna kan genomföra för att främja näringslivet vid en händelse som kan få djupa negativa effekter i ekonomin.

1.3 Målgrupp

Vår målgrupp är regionerna, inom ramen för det regionala ansvaret, Regeringskansliet (Arbetsmarknads-, Utbildnings-, Närings-, och Finansdepartementet) samt andra relevanta nationella myndigheter.

1.4 Metod

Uppdraget utgör en delmängd av Tillväxtverkets uppdrag att bistå med insatser vid större *Varsel och omställningar i näringslivet*¹.

I genomförandet av uppdraget inspireras vi av de fem faser som beskrivs i Tillväxtverkets *Omställningsguide*². Arbetet ses som en process inom vilken faserna delvis kan genomföras parallell eller vara repetitiva.

Faserna är:

Förberedelsefasen här fastställs att Tillväxtverkets ordinarie organisationsstruktur, och delegation gäller i genomförande av detta uppdrag.

I analysfasen samlar vi in och dokumenterar regionernas egna behov och de behov de ser i det regionala näringslivet.

I planera- och förankringsfasen stämmer vi av de insatser som planeras och genomförs riktat till regionerna. I det sammanhanget är det centralt att genomföra löpande avstämningar med regionerna.

¹ Genomförandefasen består av både kort- och långsiktiga insatser som riktas direkt till regionerna. Insatserna i detta uppdrag fokuserar på att bidra till erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan regionerna men vi samlar även in kunskap om de insatser som riktas direkt eller indirekt till regionerna via myndighetens andra uppdrag och uppgifter.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Tillväxtverket, punkt 3,5 (N2019/03207BI, 2019/03187/SSS)

² <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/regional-kapacitet/omstallningsguide.html> (2020-06-15)

2 Rekommendationer till regeringen

Trots att uppdraget är i uppstartsfasen lämnar vi fyra övergripande rekommendationer till regeringen. Rekommendationerna har främst bäring på näringspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken.

Rekommendationerna syftar till att utifrån krisens effekter:

- stärka regionernas centrala roll att samordna, initiera och genomföra extraordinära insatser på kort och medellång sikt för att skapa en hållbar omstart av Sverige.
- stärka samordningen inom kompetensförsörjningsområdet genom att skapa ett nära samspel mellan centrala politikområden där mål, inriktning och insatser kompletterar och samordnas på alla nivåer i samhället.
- säkra flexibilitet i nationella stödpaket så att de når näringslivet i såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som i olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner.
- stärka strukturer och företagens förmåga till omställning. I sammanhanget handlar det främst om att stärka Tillväxtverkets kapacitet att bidra till lärande och en ökad omställningsförmåga i näringslivet.

2.1 Stärk regionernas centrala roll i arbetet

Rekommendation till regeringen

För att förstärka regionernas centrala roll rekommenderar Tillväxtverket regeringen att:

- **Långsiktigt förstärka regionernas förvaltningsanslag 5:1.** Medlen som i enlighet med gällande rutiner betalas ut av respektive läns länsstyrelse
- **Öka flexibiliteten i hanteringen av anslag 1:1** Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Exempelvis handlar det om att tillåta 100 procentig finansiering inom projektverksamheten, tillåta att regionerna medfinansierar projekt med 50 procent vardera samt tillåta driftsbidrag/rörelsekapital till organisationer och företag.
- **Förstärka regionernas arbete genom att tillföra betydande medel.** Medlen ska, inom det regionala tillväxtarbetet, användas till lokalt och regionalt anpassade insatser som bidrar till att skapa en hållbar omstart av

Sverige. Insatserna ska vara både kort- och medellångsiktiga samt vara anpassade efter krisens effekter. Det kan exempelvis handla om insatser som syftar till att stärka företagens omställningsförmåga eller andra insatser som bidrar till en hållbar utveckling.

2.1.1 Bakgrund till rekommendationen

Regionerna har en central roll i arbetet

Utöver regionernas viktiga uppdrag inom hälso- och sjukvården har riksdagen gett dem det regionala utvecklingsansvaret. Ansvaret infattar att leda och samordna insatser för en hållbar regional utveckling och tillväxt. I ansvaret ingår att följa upp utvecklingsarbetet och följa utvecklingen i länet.

Uppdraget finns reglerat i lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och i förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete som i korthet fastslår att regionerna ska:

- arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i länet.
- samordna insatser för att genomföra denna strategi.
- besluta om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas.
- följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av tillväxtarbetet till regeringen.
- upprätta och fastställa länsplaner för transportinfrastruktur.

Regionerna får även utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.

Ovanstående punkter är det som staten ålägger regionerna att utföra och punkterna kan ses som kärnan i det regionala utvecklingsansvaret. Regionerna har, i egenskap av direktvalt självstyrande organ, även möjlighet att ta egna initiativ som är angelägna utifrån ett regionalt perspektiv.

Samordning en av regionernas huvuduppgift

En av huvuduppgifterna är skapa samordning på regional nivå. I enlighet med ansvaret ska regionerna samla kommuner, myndigheter, universitet och högskola, näringsliv och civilsamhälle kring en strategi med gemensamma målsättningar för länets utveckling samt mobilisera och samordna resurser för genomförandet.

Förutsättningarna för att skapa utvecklingskraft varierar över landet och det finns stora skillnader mellan och inom olika delar av landet. I sammanhanget innebär det att regionerna behöver anpassa arbetsätt, genomförande och verktyg för att hantera dessa skillnader.

För att hantera coronavirusets effekter på näringsliv och sysselsättning använder regionerna i hög grad de ordinarie strukturer de upparbetat inom det regionala tillväxtarbetet. Med anledning av

krisens påverkan på näringslivet har frekvensen för hur ofta olika grupperingar möts, samverkar och utbyter information ökat markant.

I det rådande krisläget har regionerna både förväntats och tagit en mer aktiv roll i att samordna och leda arbetet på regional nivå. Det handlar bland annat om att regionerna tillsammans med andra identifierar behov, tydliggör roller och ansvar i relation till de insatser som initieras av dem själva och andra.

Regionerna spelar en central roll i att förmedla behov och kunskap

Regionerna spelar en central roll för att förmedla behov och kunskap om regionala och inomregionala skillnader samt hur behoven påverkas av dessa skillnader. Regionerna tar fram kunskapsunderlag som inte enbart bygger på tillgänglig kvantitativ data utan som i hög grad samlas in genom kontinuerlig dialog med kommuner, näringslivet och näringslivets företrädare samt andra lokala, regionala och nationella aktörer.

Insamling av denna typ av data och information har de nationella aktörerna begränsade möjligheter att göra. I sammanhanget kan det handla om kunskap som kan vara avgörande för hur nationella stödpaket når näringslivet i såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som i olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner.

Det regionala anslaget och förvaltningsanslaget

Det regionala anslaget

I regionernas utvecklingsansvar ingår att besluta om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas och det är regeringen som tilldelar medel till regionerna (och länsstyrelserna, Tillväxtverket samt Kammarkollegiet). Hur mycket medel respektive region får och ändamålen med medlen för år 2020 regleras i *Regleringsbrevet för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt*³. Medlen kallas vanligtvis för det regionala anslaget.

Det regionala anslaget ska användas i enlighet med nationella förordningar och respektive strukturfondsprogram. Ändamålen för medlen är:

- Regionala företagsstöd.
- Stöd till kommersiell service.
- Projektverksamhet.

³ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=20581> (2020-06-07)

- Uppföljning och utvärdering.

Hur mycket medel regeringen tilldelar respektive region varierar. Exempelvis får Region Stockholm ca 8 miljoner kronor och Region Norrbotten ca 130 miljoner kronor. Det regionala anslaget är kompensatoriska medel som bygger på en fördelning som tar hänsyn till de strukturella och dynamiska utmaningar som länen står inför.

Utmaningarna värderas utifrån indikatorer som mäter:

- Gleshet och avstånd.
- Demografi.
- Kompetens.
- Arbetsmarknad.
- Entreprenörskap och företagande.
- Arbetsproduktivitet.
- Regional dynamik.

Vid fördelning av medel tar regeringen även hänsyn till behovet av medfinansiering av EU:s strukturfonder och stödområdestillhörighet för regionala företagsstöd.

Förvaltningsanslaget

I regleringsbrevet för *budgetåret 2020 avseende länsstyrelserna*⁴, har regeringen beslutat att länsstyrelserna månadsvis ska finansiera förvaltningskostnader hos respektive region. Hur mycket medel som betalas ut till respektive region varierar. Exempelvis får Region Västernorrland drygt 9 miljoner kronor per år och Region Jönköping får cirka 2 miljoner kronor.

Regionala insatser förstärker eller kompletterar nationella insatser

Många av de åtgärder som nu genomförs av regionerna handlar om att förstärka eller komplettera de insatser staten genomför för att minska krisens effekter på näringsliv och sysselsättning. Eftersom regionerna har olika förutsättningar (geografiska och organisatoriska) har alla utformat insatserna utifrån lokala och regionala behov. Helt i enlighet med utvecklingsansvaret.

Regionernas förmåga och förutsättningar att hantera krisens effekter är beroende av organisationernas utvecklingskapacitet. Tillväxtverkets reflektioner från uppdraget, så långt, är att regionerna arbetar hårt för att växla upp och förstärka många av insatserna inom det regionala

⁴ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=20580> (2020-06-10)

tillväxtarbetet. De är många gånger innovativa i att utforma och genomföra insatser som med hög träffsäkerhet möter det regionala näringslivets behov⁵.

Trots regionernas intensiva arbete anser Tillväxtverket att det finns behov av att regeringen förstärker deras arbete ytterligare. Därför rekommenderar Tillväxtverket regeringen att stärka regionernas centrala roll i arbetet. Utifrån krisens effekter handlar det om att stärka regionernas kapacitet att:

- samordna, initiera och genomföra extraordinära insatser på kort och medellång för att skapa en hållbar omstart av Sverige, utifrån varje regions behov och förutsättningar.
- arbeta med lärande, analys, uppföljning och utvärdering för att kunna fatta välgrundade beslut om utvecklingsinsatser som ska bidra till en hållbar omstart.
- samla in och förmedla viktig regional kunskap till nationell nivå. I sammanhanget handlar det om att förmedla kunskap till regeringen samt till nationella myndigheter som är av särskild betydelse för det regionala tillväxtarbetet.

Rekommendationen grundar sig dels på det faktum att samtliga regioner visat stor handlingskraft i att analysera, koordinera och genomföra extraordinära insatser med anledning av händelserna i näringslivet. Tillväxtverket menar att insatser är viktiga för att bidra till att stärka näringslivets konkurrenskraft utifrån rådande förhållande.

Rekommendationen grundar sig även på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) grundläggande principer för krisberedskap. Det vill säga att den aktör som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden även ska ansvara för den under krissituationer. Principerna innebär även att verksamheter ska, så långt det är möjligt, vara organiserad på samma sätt under krissituationer som under normalförhållanden samt att kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället. Tillika anser MSB att resurserna kan förstärkas vid allvarliga händelser eller kriser i samhället⁶.

Tillväxtverket menar att MSB:s grundläggande principer är tillämpbara på kriser som påverkar förutsättningarna för näringslivet. I sammanhanget handlar det om att använda ordinarie strukturer och organisationer (regionerna) samt om att förstärka regionernas resurser (kapacitet) att genomföra extraordinära insatser med anledning av händelserna i näringslivet.

⁵ För att ta del av regionernas arbete se bilaga 1.

⁶ <https://www.msb.se/sv/arnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/om-krisberedskap/> (2020-06-09)

2.2 Stärk samordningen inom kompetensförsörjningsområdet

Rekommendationer till regeringen

För att stärka samordningen inom kompetensförsörjningsområdet rekommenderar Tillväxtverket regeringen att:

- **Inrätta ett nationellt kompetensförsörjningsråd som är centralt placerat.** Rådets huvuduppgift bör vara att skapa ett nära samspel mellan olika nationella, regionala och lokala satsningar där mål, inriktning och insatser komplettera varandra och samordnas. Förslaget om ett nationellt kompetensförsörjningsråd står inte i konflikt med regeringens samverkansprogram för *Kompetensförsörjning och livslångt lärande* tvärtom ser Tillväxtverket att rådet kan bidra och stärka de insatser som genomförs inom samverkansprogrammet. Tillväxtverket bistår gärna med kunskap vid utformning av rådet.
- **Göra kompetensförsörjning till en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret.** Regionerna har en central roll att långsiktigt lyfta och synliggöra tillväxt och utvecklingsperspektivet inom kompetensförsörjningsområdet. I sammanhanget handlar det också om att anlägga ett kompetensförsörjningsperspektiv inom andra utvecklingsfrågor för att skapa attraktiva miljöer där företag kan utvecklas. I arbetet kan det exempelvis handla om att bidra till att etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå eller om att medverka i planering av utbud och inriktning för regionalt yrkesvux inom kommunal vuxenutbildning.

2.2.1 Bakgrund till rekommendationen

Trycket på kompetensförsörjningssystemet ökar

Krisen har medfört att många företag varslat personal om uppsägning. Inledningsvis har det handlat om arbetstillfällen i personalintensiva delar av tjänstesektorn, men över tid drabbas även andra sektorer⁷. I

⁷ https://tillvaxtdata.tillvaxtverket.se/tillvaxtdata_publick#page=c585403b-7cd7-4551-b15f-de79799a3bda (2020-06-11)

en rapport från Sydsvenska Handelskammaren från den 8 juni 2020 framkommer exempelvis att tillverkning drabbas hårt i andra vågen av pandemin. Exempelvis visar den senaste statistiken att tillverkningsindustrin påverkas i allt högre utsträckning. Det handlar om att minskad efterfrågan, stängda gränser och stängningar av fabriker bland annat skapar problem att få tillgång till insatsvaror som i sin tur bidragit till avstannade produktionskedjor⁸.

UC:s statistik⁹ visar att antalet konkurser ökat avsevärt och Arbetsförmedlingen rapporterar att arbetslösheten ökar i hög takt¹⁰. Mycket tyder på att de insatser som genomförs för att minska smittspridningen även fungerar som katalysator för digitalisering. Samtidigt som de gräns- och handelshinder som rests minskar handeln och bryter företagens globala värdekedjor, vilket i sin tur kan öka behovet av omstruktureringar.

Ingen vet hur arbetsmarknaden eller näringslivet kommer att se ut efter krisen men mycket tyder på att både sammansättningen och strukturen kommer att förändras.

Den rådande pandemin där många varslas eller permitteras är en utmaning både för individen och samhället. Men det ger samtidigt utrymme att skapa konkurrenskraft på sikt genom att ställa om individens kompetens för att möta morgondagens behov.

Ett annat exempel är att om möjligheten att få stöd för kompetensinsatser vid korttidsarbete införs¹¹ kommer med stor sannolikhet efterfrågan på valideringsinsatser eller andra åtgärder som syftar till att höja kompetensen för arbetstagare att öka.

Redan nu finns indikationer på att trycket på kompetensförsörjningssystemet ökar. Exempelvis meddelar Universitet och högskolorådet att antalet individer som anmält sig till höstens högskoleutbildningar ökat med 13 procent jämfört med höstterminen 2019. Myndigheten meddelar att ökningen kan vara en

⁸ Sydsvenska Handelskammaren Rapport Efter restauranger och resor: Tillverkning drabbas hårt i andra vågen av pandemin, Exportindustrin dominerar varslen i flera län och det kan få långsiktiga effekter. https://handelskammaren.com/wp-content/uploads/2020/06/Rapport_Tillverkning-drabbas-hårt-i-andra-vågen-av-pandemin_Final_.pdf (2020-06-23)

⁹ <https://www.uc.se/konkursstatistik/> (2020-06-06)

¹⁰ <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/statistik-och-analyser/statistik> (2020-06-06)

¹¹ Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete (SOU 2019:10)

effekt av coronaviruset och den situation som råder i samhället och på arbetsmarknaden¹².

Ett annat exempel är att regeringen inom ramen för utbildningspolitiken vidtagit en rad åtgärder som syftar till att utöka och stärka individers möjligheter till kompetensutveckling och vidareutbildning. Exempelvis har Myndigheten för yrkeshögskolan fått i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet för en snabbare väg genom yrkeshögskolan. Andra exempel är satsningar på korta högskolekurser som kan ge personer som blivit permitterade möjlighet att vidareutbilda sig under permitteringstiden och utökade möjligheter till uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan¹³.

Även många regioner genomför insatser som syftar till att ställa om och synliggöra individers kompetens för att möta dagens och morgondagens behov. Exempelvis genomför och finansierar några regioner olika kompetensutvecklingsprojekt inom Svenska ESF-rådets nationella utlysning till följd av covid-19. Ett annat exempel är att några regioner genom finansiering förstärkt möjligheterna till validering av kompetens.

Utöver ovanstående genomför även omställningsorganisationer, inom vissa ramar, insatser för att ge stöd till omställning och karriärväxling för uppsagd och tidsbegränsad personal.

Kompetensförsörjningsområdet är komplext

För att snabbt kunna ta tillvara och ställa om den kompetens som frigörs ställs höga krav på flexibilitet och samordning på både systemnivå och operativ nivå. En väl fungerande kompetensförsörjning kräver insatser från såväl arbetsmarknads-, närings-, och utbildningspolitiken, sammanhållande landsbygdspolitiken samt den regionala tillväxtpolitiken.

Kompetensförsörjningsfrågorna går inte att lösa inom ramen för ett politikområde eller av en ansvarig aktör. Området är så komplext att det kräver ett avancerat samspel mellan politikområden och nivåer i förvaltningssystemet. Ett framgångsrikt kompetensförsörjningsarbete är beroende av ett nära samspel mellan dessa politikområden som innebär att mål, inriktning och insatser kompletterar och samordnas på alla nivåer i samhället.

¹² <https://www.uhr.se/om-uhr/nyheter/pressmeddelanden/2020-pressmeddelanden/rekordmanga-anmalda-till-hogskolan-i-host/> (2020-06-06)

¹³ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-arbete-med-anledning-av-nya-coronaviruset/for-utbildningsaktorer-larare-och-studerande-med-anledning-av-covid-19/#YHuppdragsutbildning> (2020-06-12)

Därför rekommenderar Tillväxtverket regeringen att stärka samordningen inom kompetensförsörjningsområdet, både på system- och på operativ nivå.

Tillväxtverket anser att samordningen inom kompetensförsörjningsområdet även har potential att stärka regeringens strategiska samverkansprogram för *kompetensförsörjning och livslångt lärande*. Vars syfte är att stärka och utveckla kompetensförsörjningen och det livslånga lärandet för att öka svensk konkurrenskraft och människors möjlighet till kompetensutveckling eller omställning¹⁴.

Regionerna har lång erfarenhet av att arbeta med regionala kompetensförsörjningsfrågor

Regionerna har på olika sätt drivit regionalt kompetensförsörjningsarbete sedan 2010. Regeringen har till och med utgången av 2020 erbjudit regionerna att genomföra insatser för att arbeta med grundläggande regionalt kompetensförsörjningsarbete¹⁵.

I arbetet ingår att:

- Organisera och fastställa målsättningar utifrån prioriteringar i regionala utvecklingsstrategier. I arbetet ska regionerna samverka med bland annat kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter och övriga aktörer i länet.
- Tillhandahålla analyser och prognoser på kort och lång sikt av kompetensbehoven för privat och offentlig sektor.
- Föra dialog med berörda aktörer om de behov som identifierats och ge förslag på insatser utifrån dessa, bland annat i syfte att fler ska påbörja reguljära studier.

I regionernas erbjudande har regeringen särskilt valt ut följande fokusområden:

- bidra till att etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå
- medverka i planeringen av utbud och inriktning för regionalt yrkesvux inom kommunal vuxenutbildning
- bidra till etablering av lärcentrum.

¹⁴ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-strategiska-samverkansprogram/> (2020-06-23)

¹⁵ Regeringsbeslut N2017/07699/RTS, N2017/07558/KLS och N2017/07559KLS (delvis)

Mot bakgrund av regionernas centrala betydelse och regionernas långsiktiga arbete inom kompetensförsörjningsområdet anser Tillväxtverket att frågan bör ingå som en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret.

2.3 Säkerställ flexibilitet i större nationella satsningar

Rekommendationer till regeringen

För att säkerställa flexibilitet i genomförande av nationella satsningar rekommenderar Tillväxtverket regeringen att:

- **Samla in kunskap från regionerna** vid utformning av nationella insatser. Kunskapen kan vara avgörande för hur nationella stödpaket når näringslivet i hela landet. Tillväxtverket har via detta uppdrag en central roll att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå och vi bistår gärna i kunskapsinhämtningen. I vårt uppdrag ingår även att löpande informera om eventuella frågor som kräver åtgärd från eller är av betydelse för regeringen.
- **Skapa flexibilitet avseende tidsgränser i statliga insatser.** Exempelvis anser Tillväxtverket att tidsbegränsningen för omställningstappet i Omställningsstödet¹⁶ är för snäv. Det finns många företag som präglas av säsongsvariationer och som inte påverkats i så stor utsträckning under mars och april men som haft större problem under våren. Ett annat exempel är att vid stöd för korttidsarbete finns en begränsning om att den sammanlagda tidsperioden för stödet inte får överstiga 24 månader under en 36 månadsperiod. Ett förslag är därför att minska den begränsningen.
- **Överväga om nationella satsningar kan erbjuda regionala anpassningar.** Det kan exempelvis handla om att anpassa olika satsningar i relation till hur det regionala näringslivet är sammansatt samt hur krisens effekter påverkar olika delar av landet. I sammanhanget kan det vara relevant att anpassa insatserna efter geografiska eller branschspecifika behov.

16

<https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/coronainformationforforetagforeningarochoffentligaaktorer/omstallningsstodtillfoljdavcorona.4.1c68351d170ce5545274834.html> (2020-06-15)

2.3.1 Bakgrund till rekommendationen

Krisens effekter och utveckling varierar över landet

Hur det lokala/regionala näringslivet påverkas beror bland annat på dess sammansättning, vilket gör att krisens utveckling och effekter varierar över Sveriges 290 kommuner och 21 län.

De branscher som initialt drabbades hårt av krisen är branscher som påverkas av fysisk distansering såsom besöksnäringen, resebranschen, sport- fritids- och nöjesverksamhet samt personliga tjänster. Krisens omfattning gör att även andra branscher drabbas hårt, inte minst de som i hög utsträckning exponeras mot andra marknader, såsom tillverkningsindustrin, som ingår i globala värdekedjor.

Flera företag ingår i värdekedjor som är av stor betydelse för den lokala och regionala utvecklingen. Försvinner delar i kedjan påverkas även företag/branscher som inte är lika omedelbart påverkade av krisens effekter.

Tillväxtverkets statistik avseende stöd vid korttidsarbete visar exempelvis att per den 23 juni 2020 är det tillverkningsbranschen som både ansökt och beviljats mest medel¹⁷. De regionala skillnaderna är stora och regioner med hög andel tillverkningsindustri drabbas hårdare än andra.

De omfattande krispaketen som lanserats är betydelsefulla

För att dämpa effekterna av coronavirusets utbrott och minska spridningen av covid-19 har regeringen vidtagit flera åtgärder för att mildra konsekvenser för jobb och företag i Sverige. Exempelvis hanterar Tillväxtverket stödet vid korttidsarbete, vilket är det stöd som beräknas ha störst påverkan på den statliga budgeten. Vilket således gör det till den enskilt viktigaste åtgärden för näringslivet.

Ett annat exempel på stöd som riktas direkt till företag är det omställningsstöd som syftar till att kompensera företag som har tappat kraftigt i omsättning under mars och april 2020 på grund av corona.

De omfattande krispaketen som lanserats är betydelsefulla i den akuta krisen för många företag, verksamheter och individer. Tillväxtverket

¹⁷ https://tillvaxtdata.tillvaxtverket.se/tillvaxtdata_publick#page=c585403b-7cd7-4551-b15f-de79799a3bda (2020-06-23)

<https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/coronainformation/foretagforeningarochoffentligaaktorer/omstallningsstodtillfoljdavcorona.4.1c68351d170ce5545274834.html> (2020-06-15)

välkomnar alla insatser som kan underlätta för landets företag och regioner.

För att åstadkomma en hållbar omstart av Sverige är det centralt att de insatser som genomförs tar hänsyn till olika lokala och regionala behov och förutsättningar. I sammanhanget är det viktigt att betona att det behöver finnas en uthållighet i de stöd som lanseras och att det därför är viktigt att på ett enkelt sätt kunna förlänga satsningarna om så behövs.

I genomförandet krävs att Tillväxtverket och andra statliga myndigheter kan möta de olikheter som finns i såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner.

Därför rekommenderar Tillväxtverket regeringen att, där det är relevant, säkerställa att nationella satsningar av större betydelse kan anpassas efter behov och förutsättningar.

2.4 Stärk Tillväxtverkets arbete

Rekommendationer till regeringen

Rekommendationerna syftar till att stärka myndighetens förutsättningar att bidra till lärande och ökad omställningsförmåga i näringslivet genom att både stärka strukturer för och företagens förmåga till omställning.

2.4.1 Stärk strukturer för att bidra till hållbar omställning

För att stärka strukturerna för omställningsarbetet rekommenderas regeringen att anvisa medel till Tillväxtverket så att myndigheten kan:

- **Skapa ett samlat långsiktigt nationellt stöd till kommuner och regioner vid större omställningar i näringslivet.**

Det handlar om att med näringslivet i fokus ge Tillväxtverket förutsättningar (medel och ett långsiktigt uppdrag) att tillhandahålla ett långsiktigt stöd till kommuner och regioner som hanterar större omställningar, både i form av nedläggningar/varsel och etableringar, i näringslivet.

Syftet med uppdraget ska vara att tillvarata den tillväxtpotential och de utvecklingsmöjligheter som skapas vid dessa tillfällen.

Det innebär att Tillväxtverket, vid behov, löpande och aktivt ska:

- vara ett strategiskt och operativt bollplank till regioner och kommuner.
- ta fram kunskap och sprida erfarenheter hur andra kommuner och regioner arbetat.

- hjälpa kommuner och regioner att föra en samlad dialog med nationella myndigheter kopplat till specifika händelser.
- informera om Tillväxtverkets, andra myndigheters och organisationers arbete.
- hålla Regeringskansliet informerade.
- kunna tillhandahålla flexibla medel som stärker kommuners och regioners kapacitet att hantera större varsel och omställningar i näringslivet.

- **Öka möjligheten att skapa behovsanpassade insatser.**

I sammanhanget handlar det om att tillföra medel så att myndigheten kan utveckla en dataplattform som skapar bättre analyser och kunskapsunderlag för att stärka kommuners och regioners förutsättningar att utforma träffsäkra insatser som bidrar till hållbar utveckling.

Tillväxtverket rekommendera även att regeringen ska:

- **Skapa förutsättningar för ett kostnadseffektivt och handlingskraftigt tillväxtarbete.**

Detta kan göras genom att öka flexibiliteten i hanteringen av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt genom att tillåta 100 procentig finansiering samt tillåta programknutna kostnader.

2.4.1.1 Bakgrund till rekommendationen att stärka strukturer

Viktigt att tänka långsiktigt och strategiskt trots kris

I den kortsiktiga, och akuta, fasen finns behov av att genomföra insatser som direkt mildrar krisens effekter. Det kan exempelvis handla om att tillföra medel för att mildra företags likviditetsproblem eller om att tillföra resurser för att stärka främjandeaktörer, exempelvis Almi, att stödja näringslivet.

Tillväxtverket och regionerna menar att det är viktigt att hantera den akuta krisen här och nu men att det även är viktigt att våga lyfta blicken och tänka långsiktigt och strategiskt trots kris. Sverige befinner sig i ett formativt skede där vi med rätt insatser kan komma starkare ur krisen än vi gick in i den.

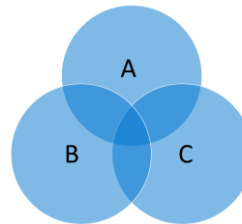
Flera av de åtgärder som staten nu vidtar för att stärka och rädda näringslivet är inte ekonomiskt hållbara på lång sikt. Därför gäller det att växla över till långsiktigt hållbara insatser, det vill säga att gå från akuta stöd som minskar krisens effekter till att förstärka strukturer som skapar långsiktig hållbar utveckling i hela landet.

Förutsättningar att hantera större händelser i näringslivet är beroende av vilket perspektiv som hanteras

I Tillväxtverkets slutrapport för uppdraget *Att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet* N2017/01030/RTS¹⁸ konstaterade myndigheten att kommuner och regioner som ställs inför större varsel och omställningar ofta hantera flera olika perspektiv parallellt.

Det handlar främst om:

- A. Individperspektivet.
- B. Företags- och näringslivsperspektivet.
- C. Attraktiva miljöer- och platsperspektivet.

Inom perspektiven finns olika förutsättningar och verktyg. Perspektiven är till viss del sammanvävda med varandra. Exempelvis påverkar utvecklingen av humankapitalet inom individperspektivet näringslivets förmåga till förnyelse inom företags- och näringslivsperspektivet.

Inom individperspektivet finns ett relativt känt och transparent system

När ett stort företag drar ner verksamhet eller flyttar den från en kommun uppstår olika effekter. Mest kännbart och dramatiskt är förlusten av jobb. Den inledande frågan är hur de förlorade jobben kan ersättas med nya och hur de varslade kan ges möjligheter till nya arbetstillfällen?

I sammanhanget har både Arbetsförmedling, omställningsorganisationer och arbetstagarorganisationer många gånger en central roll att stödja och ställa om de individer som berörs. Både rollfördelningen och systemet förefaller vara relativt tydlig, transparent och känt hos individer, näringsliv och offentliga organisationer. Det ligger därför nära till hands att dra slutsatsen att det, utifrån ett individperspektiv, finns vägledande strukturer som stödjer arbetet.

Inom företags- och näringslivsperspektivet finns inte ett lika transparent system

Vid större varsel eller omställningar i näringslivet har det inledningsvis många gånger handlat om att kommunen/regionen behövt skaffa sig en uppfattning om händelsen, för att i nästa steg kunna organisera och genomföra extraordinära insatser med anledning av händelsen. Kommunerna och regionerna har själva eller

¹⁸ Ärende-id 2017 - 321

genom andra försökt allokera resurser för att hantera de utmaningar och möjligheter som uppstått med anledning av den specifika händelsen. Utöver de insatser som direkt sammankopplas med individperspektivet kan det handla om att främja, förstärka och utveckla kvarvarande näringslivs förmåga till ökad förnyelse. Exempelvis genom att främja utveckling av nya produkter, hitta nya marknader eller genom att ta tillvara de möjligheter som eventuellt frigjorda lokaler eller markområden ger.

I Tillväxtverkets uppdrag från 2009 att *Bistå länens varselamordnare* var myndighetens slutsats att det fanns en begränsande tröghet i att snabbt kunna ställa om pågående insatser och program för att möta större specifika händelser i näringslivet. Detta bekräftades även i Statskontoret rapport *Samordning av varselinsatser under finanskrisen under åren 2008 och 2009*¹⁹. Rapporten var en del av Statskontorets uppdrag *Att följa upp samordning av insatser med anledning av varsel*²⁰.

I vår slutrapport konstaterade vi även att det saknas ett stöd riktat till kommuner och regioner att organisera och genomföra arbetet vid större händelser i näringslivet. Utifrån detta gjorde vi slutsatsen att det inom företags- och näringslivsperspektivet inte finns ett transparent, väl känt system som kan aktiveras vid en större händelse.

Att arbeta med attraktiva miljöer och platsperspektivet är ett långsiktigt och ständigt pågående arbete

Näringslivet präglas av en ständigt pågående strukturomvandling. Svenska företag är långsiktigt konkurrenskraftiga om de är mer innovativa och har en högre grad av unik kunskap än konkurrenterna i andra delar av världen.

Förmågan att locka till sig eller behålla människor, oavsett om de ska bo och leva, driva företag eller bara besöka, avgör i hög grad förmågan att utvecklas och växa. För att främja näringslivets och regioners förnyelseförmåga på kort och lång sikt är det därför viktigt att arbeta strategiskt och långsiktigt med attraktiva miljöer och platsperspektivet. I sammanhanget utgör regionala utvecklingsstrategier, med tillhörande planer och program, viktiga dokument för att i bred samverkan prioritera och genomföra insatser som tillvaratar den utvecklingskraft, tillväxtpotential och de sysselsättningsmöjligheter som finns lokalt och regionalt.

¹⁹ Statskontoret, *Samordning av varselinsatser under finanskrisen åren 2008 och 2009*, Rapport 2011:11

²⁰ Uppdrag till Statskontoret att följa upp samordning av insatser med anledning av varsel. Diarienummer N2010/4853/RT

Med utgångspunkt i företags- och näringslivsperspektivet anser Tillväxtverket att det behövs ett samlat långsiktigt nationellt stöd vid större omställningar i näringslivet.

Kommuner och regioner har olika förutsättningar att genomföra analyser av händelser i näringslivet

I olika sammanhang²¹ har vi konstaterat att kommuner och regioner har varierade förutsättningar att genomföra och tolka analyser av händelser i näringslivet. Det finns många gånger tillgång till offentlig statistik men i vissa lägen behöver den kompletteras och fördjupas för att tydliggöra lokala och regionala förutsättningar.

Avsaknaden av dessa fördjupade analyser kan medföra att kommuners och regioners arbete att främja och upprätthålla ett starkt näringsliv och en hållbar utveckling inte når sin fulla potential.

Genom vår samlade verksamhet har vi tillgång till stora mängder data som är relevant för kommuner och regioner i deras arbete att utforma lokalt och regionalt anpassade insatser för att främja en hållbar omstart. Det handlar om data som är lagrad i olika system och strukturer. Tillväxtverket har även omfattande kunskap samlad i olika analyser, rapporter och stödinsatser. Potentialen att genomföra korsanalyser och aggregering av data och andra kunskapsunderlag är stor. I dagsläget är det dock svårt att genomföra med manuell kraft.

Vår förhoppning är att bättre statistik och kunskapsunderlag kan ge kommunerna och regionerna bättre förutsättningar att utforma åtgärder för att stärka konkurrenskraft och beredskap för att möta nedgångar i ekonomi, motverka produktionsbortfall och försämrade tillväxtförutsättningar.

Därför ser Tillväxtverket behov av att utveckla en dataplattform som skapar bättre analyser och kunskapsunderlag som ligger till grund för behovsanpassade insatser.

Flexibilitet i Tillväxtverkets hantering av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19

Med anledning av den rådande situationen finns det behov av att skapa förutsättningar för ett mer kostnadseffektivt och handlingskraftigt omstartsarbete. Tillväxtverkets huvuduppgift är att i

²¹ Slutrapport i uppdraget *Att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet* N2017/01030/RTS med ärende id 2017 - 321 och i Tillväxtverkets budgetunderlag 2021 - 2023 (uppdaterad 2020-04-09) med ärende-id -2020-295

alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt samt genomföra strukturfondsprogram²².

För att genomföra vår huvuduppgift, uppdrag och uppgifter förfogar och hanterar vi en rad olika anslag. Inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken är anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 mest centralt.

Tillväxtverket anser att det finns begränsningar i hur myndigheten kan använda det regionala anslaget. Vilket i sin tur skapar ineffektivitet i genomförandet av myndighetens arbete. Begränsningarna består bland annat i våra möjligheter att anpassa kravet på medfinansiering samt möjligheten för Tillväxtverket att själv genomföra insatser som stärker tillväxt och utvecklingsarbetet på lokal och regional nivå.

Därför ser Tillväxtverket behov av att öka flexibiliteten i hanteringen av det regionala anslaget. Om anslagets flexibilitet inte ökar riskerar vi att inom delar av den regionala tillväxtpolitiken inte kunna skapa kostnadseffektiva och handlingskraftiga insatser som bidrar till en hållbar omstart av Sverige.

2.4.2 Stärk förenklingsarbetet

För att skapa bästa möjliga förutsättningar att stärka förenklingsarbetet rekommenderas regeringen att anvisa medel till Tillväxtverket så att myndigheten kan:

- **Öka takten i förenklingsarbetet, med fokus på insatser som hjälper företagen igenom krisen.** Se bland annat de förslag som Tillväxtverket redovisar sista juni i samband med slutrapportering av regeringsuppdraget "Förenklingsresan". Tillväxtverket tar även fram fler förslag på förenkling och tillämpning av regler och service från myndigheter inom ramen för nytt uppdraget i regleringsbrevet att utveckla och föreslå insatser som kan hjälpa företagen i coronakrisen.
- **Stärka grundförutsättningar att driva ett ändamålsenligt förenklingsarbete.** Det handlar exempelvis om att utveckla moderna metoder som i tidiga skeden involverar företag och berörda aktörer i förenklingsförslag, förenklingsinsatser och konsekvensutredningar. Eller om att erbjuda myndigheter och kommuner bättre stöd i tillämpning av regler. Det handlar även om att fortsatt utveckla verksamt.se och vidareutveckla digitalt ekosystem för enklare myndighetskontakter och uppgiftslämnande.

²² Förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket

2.4.2.1 Bakgrund till rekommendationen att stärka förenklingsarbetet

Behovet av förstärkning av förenklingsarbetet är mer angeläget nu med anledning av krisens effekter på näringslivet. För att underlätta näringslivets omställning behöver onödigt krångliga regler snabbt tas bort eller anpassas för att skapa bästa möjliga förutsättningar för svenska företag.

Det rådande läget har visat att det finns ett stort behov hos företagen av en samlad ingång till offentlig sektor för relevant och trovärdig information. Det är också något som lyfts av regionala aktörer som etablerar företagsjourer, som nu kan använda de regionala sidorna på verksamt.se som ett nav för att åstadkomma en väg in för företagen.

2.4.3 Stärk företagens förmåga till omställning

För att stärka företagens förmåga till omställning på medellång sikt rekommenderar Tillväxtverket regeringen att anvisa medel så att myndigheten kan skapa insatser för att:

- **Stärka företagens förmåga till omställning** genom insatser för affärsutveckling, marknadsutveckling och förändrade affärsmodeller, där digitalisering, hållbarhet och cirkularitet är i fokus. Här handlar det om att i samarbete med regionerna erbjuda affärsutvecklingsprogram, omställningscheckar samt riktad rådgivning till företag och nya/omstartade företag. Utgångspunkten är att använda och sprida beprövade modeller och verktyg som används nationellt och regionalt och som kan skalas upp och anpassas efter regionala och lokala förutsättningar, behov hos olika målgrupper etc.
- **Stärka entreprenörskapet inom innovativa sektorer** genom att skapa insatser som stärker tillgången till privat riskkapital utöver de utökade satsningarna på statligt riskkapital till exempel genom att etablera en plattform för affärsängelnätverk och utökad satsning på Startup Sweden.
- **Öka handel och internationalisering**, exempelvis genom att förstärka den regionala exportsamverkan i arbetet med exportstrategin, satsa på exportfrämjandet av miljöteknik och skapa nationell samordning för att underlätta för de företag som vill bedriva produktion i Sverige.
- **Stärk företagens förmåga att arbeta strategiskt med sin kompetensförsörjning.** Insatserna bör ta sikte mot att stärka företags långsiktiga behov samt stödja särskilt utsatta grupper på arbetsmarknaden. Det kan exempelvis handla om att höja företagens förmåga till strategisk kompetensförsörjning, skapa enklare vägar till jobb eller regionala projekt för matchning och

omställning i särskilt utsatta branscher. Det kan även handla om att införa checkar som stödjer företagen i deras strategiska kompetensförsörjningsarbete.

- **Insatser för att hålla ihop Sveriges näringsliv och samhälle**
För perioden 2021–2023 bör den landsbygdsatsning som tidigare föreslagits, med näringslivsinsatser syftande till att stärka företagens konkurrensförmåga i Sveriges landsbygder, genomföras i sin helhet. Detta kan ske genom etablering av testbäddlandsbygd, ökad kunskaps- och innovationsutveckling, teknikanvändning och digitalisering samt genom satsningar på besöksnäringen. Ett utvecklat förslag lämnades till Regeringskansliet under hösten 2018 och kan snabbt uppdateras. En fortsatt satsning på Företagsjouren är exempel på en annan viktig insats som behövs för att bygga samman Sverige i spåren av pandemin. Riktade insatser till specifika målgrupper, som att främja företagandet hos nyanlända och utrikes födda kvinnor och män, är en annan angelägen satsning för att minska polariseringen mellan olika grupper i samhället.

2.4.3.1 Bakgrund till rekommendationen att stärka företagens omställningsförmåga

Minskade investeringar i utveckling och hållbarhet

När företag minskar sina kostnader är det inte ovanligt att det är investeringar i innovation och utveckling som påverkas först. Det gäller både regelrätta innovationer och utveckling av produkter, tjänster och affärsmodeller i bredare bemärkelse. För att begränsa en sådan utveckling finns det behov av att förstärka insatser som främjar företagets förmåga till omställning, och särskilt fokus på digitalisering och hållbarhet.

Minskat nyföretagande och entreprenörskap i innovativa sektorer

I en lågkonjunktur minskar det riskvilliga kapitalet och av det följer minskat nyföretagande i innovativa eller kapitalintensiva sektorer. Vi ser redan nu att det privata riskkapital som finns i tidiga faser fokuserar på att rädda nuvarande innehav istället för att investera i nya affärsidéer. Insatser för att stärka särskilt innovativa och snabbväxande bolag är viktigt, därför finns det behov av att skapa insatser som stärker tillgången till privat riskkapital.

Minskad internationell handel och försvagade globala värdekedjor

På kort sikt påverkar den kraftiga inbromsningen i internationell handel BNP och skatteinkomster. På längre sikt riskerar pandemin leda till att globala värdekedjor försvagas eller bryts. Därför är det viktigt att främja internationalisering för att rusta svenska företag att agera när efterfrågan vänder, men också för att stärka och utveckla värdekedjor.

Strategisk kompetensförsörjning

Strategisk kompetensförsörjning handlar om att företag behöver stärka kopplingen mellan rekrytering och kompetensutvecklingsinsatser till affärsutvecklingen. Detta är särskilt viktigt i tider av omställning och kris. För att företag ska kunna ställa om och eller växla upp sin verksamhet när marknaden vänder behöver företag ha kunskap om deras behov av kompetens. Därför gäller det att öka företagets förmåga att arbeta strategiskt med sin kompetensförsörjning.

Ökad ojämlikhet och omfördelning av resurser i samhället

Effekterna av covid-19 slår särskilt hårt mot vissa delar av ekonomin, vilket riskerar att öka ojämlikheten i samhället. Initialt var det tjänstesektorn som drabbades, nu ser vi att industrin börjar påverkas i större utsträckning. Den lokala och regionala ekonomin påverkas av näringslivets omfattning och sammansättning. I sammanhanget är det viktigt att särskilt rikta insatser för att överbrygga klyftan mellan stad och land samt inrikes och utrikesfödda för att motverka ökad ojämlikhet. Skillnaderna mellan stad och land har ökat under lång tid och utvecklingen bedöms fortsätta och förstärkas under krisen. En effekt av krisen blir att många företag slås ut, vilket kan vara särskilt allvarligt i landsbygder där företagen är del av näringslivskedjor som har utvecklats under lång tid och är centrala för platsens attraktivitet. Krisen riskerar därför att bli en förstärkande faktor för fortsatt befolkningsminskning i rurala områden. De regionala och inomregionala inkomstskillnaderna kan således fortsätta öka.

2.4.4 Skapa ett långsiktigt lärande

För att tillvarata och skapa ett långsiktigt lärande rekommenderar Tillväxtverket regeringen att anvisa medel så att myndigheten kan:

- **Genomföra fördjupade analyser** av kort- och långsiktiga konsekvenser för näringslivet och den regionala ekonomin. Syftet med analyserna är att skapa kunskapsunderlag som kan ligga till grund för att anpassa pågående eller kommande satsningar som stärker näringslivets och regioners omställningsförmåga. I analysarbetet bör särskilt fokus läggas på näringslivets funktionssätt, sårbarhet och beroende på fungerande produktionskedjor inom och utanför landet.

Tillväxtverket ska samråda med relevanta aktörer från näringslivet samt regionerna genom i första hand redan etablerade forum.

2.4.4.1 Bakgrund till rekommendationen

Vi befinner oss i en situation som vi inte har tidigare erfarenheter från i modern tid. Coronakrisen har orsakat konsekvenserna för individer, ekonomin och näringsliv. Behovet av att förstå krisens kort- och långsiktiga effekter på näringsliv och den regionala ekonomin är omfattande.

För att vi ska lära oss av krisen, stå bättre rustade inför kommande kriser och kunna anpassa pågående eller kommande satsningar rekommenderar Tillväxtverket regeringen att anvisa medel så att Tillväxtverket kan genomföra dessa analyser.

3 Genomförande

Detta är Tillväxtverkets första delrapport i uppdraget. I avsnittet beskriver vi de insatser Tillväxtverket genomfört mellan perioden 2 april och den 26 juni 2020.

I enlighet med uppdraget har Tillväxtverket bidragit med omvärldsanalys samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hur regioner kan hantera de situationer som uppkommer i näringslivet med anledning av coronaviruset. Vi har även bidragit till att underlätta dialogen om den aktuella situationen mellan regional och nationell nivå.

3.1 Omvärldsanalys

3.1.1 Vi tar fram kunskap om konsekvenser för regionerna

Sverige och dess regioner har på mycket kort tid gått igenom en utveckling som inte har skådats i modern tid. Det innebär att det finns ett stort behov av kunskap för att förstå coronakrisens effekter på ekonomi och näringsliv. Som ett av många bidrag i detta har Tillväxtverket beställt ett underlag från WSP där coronavirusets regionalekonomiska påverkan undersöks med avseende på bland annat längden av den pågående krisen. Scenarioberäkningarna har gjorts med Tillväxtverkets prognos- och analysverktyg Raps.

Den 28 april 2020 presenterade vi publikationen *Coronas konsekvenser för regionerna - tre regionalekonomiska scenarier*²³ där vi gör tre regionalekonomiska scenarier för bruttoregionprodukt (BRP) och sysselsättning. Konsekvenserna är beroende av delvis osäkra antaganden, men kan ge information för att indikera omfattningen av fortsatt nödvändiga åtgärder. Här återger vi en sammanfattning av rapporten.

²³ Rapport 0323 Coronas konsekvenser för regionerna, [länk till rapporten](#)

Tre scenarier

Modellen arbetar med data för 49 branschaggregat. Med kompletterande data på detaljerad nivå uppskattas hur stor del av respektive branschaggregat som avser de mest påverkade verksamheterna:

1. Inom kontaktintensiva tjänster: Delar av detaljhandel, Hotell och restaurang, Persontransporter, Kultur, Event, Sport.
2. Inom aggregatet Företagstjänster: Reklam och media
3. Inom tillverkningsindustrin: Fordonsindustri
4. Övriga näringslivet: Mindre del antas vara direkt påverkad.

För dessa specificerade verksamheter antar vi därefter hur stor del av produktionen som bortfaller, till exempel 75 procent för Hotell och restaurang.

Modellberäkningen genomförs för 3 scenarier där Coronavirusets påverkan varierar dels med avseende på varaktighet, dels med avseende på verksamhet 4) dvs. hur stor del av det övriga näringslivet som påverkas. Dessa tre scenarier, LÅG, MEDEL och HÖG, jämförs med ett referensscenario, utan påverkan från Coronaviruset ("Normalläge").

Scenario LÅG

I detta scenario antas att produktionsbortfallet blir 3 månader för verksamheter 1) och 2) och 1 månad för verksamheter 3) och 4). Därefter antas att produktion och sysselsättning återgår till samma nivå som i referensscenariot. Att produktionen efter 1–3 månader skulle återgå till normalläge är inte helt realistiskt. Många har redan blivit av med jobbet och utan adekvata och snabba stödåtgärder är det många företag som inte överlever en period med noll intäkter. Till viss del kan detta kompenseras av en snabb återhämtning av efterfrågan när väl ett normalläge har uppnåtts.

Scenario MEDEL

I detta scenario antas att produktionsbortfallet blir 6 månader för verksamheter 1) och 2), och 3 månader för verksamheter 3) och 4). Därefter antas att produktion och sysselsättning återgår till samma nivå som i Referensscenariot. Samma kommentar angående scenariots realism gäller för detta scenario.

Scenario HÖG

I detta scenario antas att produktionsbortfallet består 12 månader för alla verksamheter. Vidare antas att verksamheter 4) omfattar en större del av tillverkningsindustrin för att spegla konsekvenserna av en

globalt omfattande pandemi som medför mer långvariga störningar i den globala handeln.

Resultat från körningar genomförda i april 2020

Resultaten presenteras för respektive scenario nedan. Effekterna som redovisas beräknas uppstå på årsbasis. Effekterna är beräknade i jämförelse med ett referensscenario för respektive län, och relaterade till uppskattade värden för BRP och sysselsättning för 2019.

Effekterna redovisas som direkta och indirekta effekter. De direkta effekterna är de som uppstår som en direkt följd av produktionsbortfall inom specificerade verksamheter; de indirekta effekterna är de spridningseffekter som uppstår i övriga näringslivet som en följd av de direkta effekterna.

Scenario LÅG

I detta scenario beräknas BRP minska med 3 procent i Stockholms län, 2 procent i Skåne län och 3 procent i Västra Götalands län.

De största indirekta produktionseffekterna beräknas uppstå i Stockholms län. Sysselsättningen beräknas på årsbasis minska med 3 procent i Stockholms och Västra Götalands län och 2 procent i Skåne län. För varje jobb som försvinner som en direkt effekt försvinner ytterligare 0,3–0,4 arbetstillfällen som en indirekt effekt.

Tabell 1 Effekter på BRP i miljoner kronor och sysselsättning i scenario LÅG.

	Stockholms län		Skåne län		Västra Götalands län	
	BRP	Syss	BRP	Syss	BRP	Syss
Direkt effekt	-27 000	-28 000	-8 000	-10 000	-17 000	-17 000
Indirekt effekt	-16 000	-12 000	-3 000	-3 000	-7 000	-6 000
Procent	-3%	-3%	-2%	-2%	-3%	-3%

Produktionsbortfallet i de tre storstadslänen ger spridningseffekter, indirekta effekter, även utanför respektive länsgräns. Vidare uppstår direkta effekter även i övriga riket. Enligt Arbetsförmedlingens varselstatistik för mars månad 2020 avser runt 20 procent av alla varsel berörda personer utanför de tre storstadslänen.

För att belysa effekterna för samtliga län har vi för scenario LÅG genomfört motsvarande beräkningar med Raps flerregionala modell. Resultatet av dessa beräkningar blir att 70 procent av den totala BRP-

effekten, och 67 procent av den totala effekten på sysselsättningen, beräknas uppstå i de tre storstadslänen.

Den totala effekten på BRP i scenario LÅG (- 2 %) hamnar 2 procentenheter högre jämfört med den bedömning som Finansdepartementet redovisade 31 mars, och 1 procentenhet högre jämfört med den bedömning som Konjunkturinstitutet redovisade 1 april.

Tabell 2 Effekter på BRP i miljoner kronor och sysselsättning i storstadslän och övriga län scenario LÅG

	Storstadslänen		Övriga län		Riket	
	BRP	Syss	BRP	Syss	BRP	Syss
Direkt effekt	-52 000	-55 000	-21 000	-28 000	-83 000	-83 000
Indirekt effekt	-26 000	-21 000	-10 000	-9 000	-36 000	-30 000
Procent	-3%	-3%	-2%	-2%	-3%	-2%

Scenario MEDEL

I detta scenario minskar BRP med 6 procent i Stockholms län, 4 procent i Skåne län och 6 procent i Västra Götalands län. Det totala produktionsbortfallet i de tre storstadslänen beräknas i detta scenario uppgå till totalt 172 miljarder kronor. Sysselsättningen beräknas minska med 4 procent i Skåne län och 6 procent i Stockholms och Västra Götalands län

Tabell 3 Effekter på BRP i miljoner kronor och sysselsättning scenario MEDEL

	Stockholms län		Skåne län		Västra Götalands län	
	BRP	Syss	BRP	Syss	BRP	Syss
Direkt effekt	-57 000	-57 000	-17 000	-20 000	-40 000	-36 000
Indirekt effekt	-33 000	-25 000	-7 000	-6 000	-17 000	-15 000
Procent	-6%	-6%	-4%	-4%	-7%	-6%

På samma sätt som för scenario LÅG har vi för scenario MEDEL genomfört motsvarande beräkningar med den flerregionala modellen för att belysa effekterna för samtliga län. Scenario MEDEL uppskattas

medföra att BNP och antal sysselsatta på årsbasis minskar med 5 procent.

Tabell 4 Effekter på NRP miljoner kronor och sysselsättning i storstadslän och övriga län scenario MEDEL

	Storstadslänen		Övriga län		Riket	
	BRP	Syss	BRP	Syss	BRP	Syss
Direkt effekt	-114 000	-113 000	-61 000	-57 000	-175 000	-170 000
Indirekt effekt	-57 000	-46 000	-16 000	-14 000	-73 000	-60 000
Procent	-6%	-6%	-4%	-3%	-5%	-5%

Scenario HÖG

I scenario HÖG, som förutsätter att produktionsbortfallet skulle pågå i 12 månader, beräknas BRP minska med 15, 11 och 20 procent i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län. Scenario HÖG innebär att en femtedel av värdet av det som produceras i Västra Götalands län skulle försvinna.

Sysselsättningen beräknas minska med 15 procent i Stockholms län, 10 procent i Skåne län och 16 procent i Västra Götalands län.

Tabell 5 Effekter på BRP i miljoner kronor och sysselsättning i scenario HÖG

	Stockholms län		Skåne län		Västra Götalands län	
	BRP	Syss	BRP	Syss	BRP	Syss
Direkt effekt	-155 000	-131 000	-45 000	-47 000	-125 000	-98 000
Indirekt effekt	-86 000	-65 000	-18 000	-16 000	-52 000	-44 000
Procent	-15%	-15%	-11%	-10%	-20%	-16%

Uppskattning av produktionsbortfall per Rapsbransch

Modellverktyget Raps används ofta för framskrivningar av den regionala utvecklingen på längre sikt, till exempel har modellen använts för att ta fram underlag för Långtidsutredningen, LU19. Men modellverktyget har även en funktion, "Aktiviteter", för att belysa

konsekvenser på kort sikt av positiva eller negativa chocker i den regionala ekonomin. Denna funktion användes till exempel för att analysera konsekvenserna av krisen i svensk fordonsindustri, i samband med finanskrisen 2008–2009.

Till skillnad från fordonsindustrins kris uppstår de direkta effekterna av Coronakrisen i ett flertal branscher.

Utifrån underlaget från april 2020 bedömer vi att coronakrisens direkta effekter på produktionen berör verksamheter inom 11 Rapsbranscher. Med stöd av aktuella sysselsättningsdata på detaljerad branschnivå, SNI 5 siffror, uppskattas hur stor andel av sysselsättningen i respektive Rapsbransch som avser direkt påverkade verksamheter. Denna andel varierar med branschens sammansättning i respektive län; de andelar som visas i Tabell 5 avser genomsnitt för riket. Därutöver antas att en mindre del av det övriga näringslivet också är direkt påverkad. I scenario LÅG och MEDEL antas 1 procent och i scenario HÖG 3 procent.

För att vara försiktiga antar vi att produktionsbortfallet för de verksamheter som är direkt påverkade varierar i omfattning. För till exempel Rapsbranschen Hotell och restaurang, där 96 procent av alla verksamheter har förutsatts vara direkt påverkade, antar vi att produktionsbortfallet blir 75 procent, under 3 månader (LÅG), 6 månader (MEDEL), 12 månader (HÖG).

Tabell 6 Uppskattning av produktionsbortfall per Rapsbransch

Rapsbransch	SNI 2007	Andel påverkad	Varav produktionsbortfall
023 Transportmedelsindustri	29 - 30	84%	100%
028 Bilserviceverkstäder	45	27%	50%
029 Parti- o detaljhandel, rep av hushållsartiklar	46 - 47	32%	50%
030 Hotell och restaurang	55 - 56	96%	75%
031 Järnvägsföretag	491 - 492	68%	50%
032 Övriga landtransportföretag	493 - 495	34%	50%
033 Rederier	50	71%	75%
034 Flygbolag	51	92%	75%
035 Resebyråer, speditörer	52	72%	75%
041 Företagsservicefirmor (inkl resebyråer)	62 - 82	5%	50%
044 Renhållning, kultur, sport mm	59,60-90-97	52%	75%
Övriga näringslivet		1% (3%)	100%

Kommentarer på resultatet från april 2020

Underlaget är för svagt för att idag bedöma vilket scenario som är det mest realistiska. Men, vid denna typ av scenariokonstruktion är det vanligt att luta sig mot alternativet MEDEL. Översatt till effekter på nationell nivå innebär detta scenario att BNP uppskattas minska med 5 procent och att antalet sysselsatta uppskattas minska med knappt 5 procent. I scenario HÖG uppskattas BNP minska med 14 procent och antalet sysselsatta minska med 11 procent.

3.1.2 Vi tar fram kunskap effekter på turism- och besöksnäring

Samma dag (30 juni 2020) som vi ska delrapportera detta uppdrag till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) kommer vi även att presentera en samlad beskrivning och analys av pandemins effekter på turism och besöksnäring. Vi kommer att få anledning att återkomma med resultaten av denna studie i kommande delrapporter. I sedvanlig ordning kommer vi att presentera studien bland våra publikationer på Tillväxtverkets webb.

Analysen tar avstamp i ett internationellt perspektiv och kombinerar olika källor av data och analyser. I analysen presenterar vi även en scenarioanalys, där vi fångar upp faktorer som sannolikt kommer att vara relevanta för turismens utveckling. Regionala aktörer har fått möjlighet att ge synpunkter, dela med sig av erfarenheter och kunskaper.

Syftet med analysen är att utifrån pandemins effekter skapa förståelse för nuläget och förutsättningar för utveckling av turism och besöksnäring i Sverige.

Rapporten kommer vi att använda som underlaget i vår verksamhetsplanering för att utforma insatser som kan stärka turism- och besöksnäringen. Vi hoppas även att regionala aktörer, myndigheter, statliga bolag och aktörer i näringen kan använda kunskapsunderlaget som ett planeringsstöd i utformningen av egna insatser.

Vi kommer att lämna kunskapsunderlaget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) som ett underlag i arbetet med den nationella strategin för turism och besöksnäring. Vår förhoppning är att underlaget kan användas för utformning av kommande regeringsuppdrag.

3.1.3 Vi följer vad som händer i näringslivet

Vi följer utvecklingen i näringslivet genom att titta på konkurs-, varsel- och arbetslöshetsstatistik, samt statistik om stödet vid korttidsarbete.

Under de senaste månaderna har Sverige och världen varit i en unik historisk händelse genom den pandemi som spridits. Redan innan coronakrisen avmattades ekonomin och Sverige var på väg in i en period av lägre tillväxt. Avmattningen berodde delvis på en ökad brist på kompetens hos den tillgängliga arbetskraften och på minskade bostadsinvesteringar²⁴.

²⁴ OECD (2019), Economic Survey on Sweden, <http://www.oecd.org/economy/sweden-economic-snapshot/>

Konkurser

Många branscher är hårt drabbade och under den första fasen av krisen har ökningen av konkurser varit som störst inom hotell och restaurangverksamhet, handel och företagskonsulter. Mellan januari och maj i år mer än fördubblades antalet konkurser inom hotell och restaurangverksamhet jämfört med samma period förra året. De flesta företag som begärts i konkurs under januari – maj 2020 finns registrerade i Stockholm, Skåne och Västra Götaland²⁵.

Varsel

Antalet anställda som blev varslade låg på rekordnivåer i mars och april. Över tio gånger fler anställda blev varslade under mars i år jämfört med samma månad förra året. Under april var det drygt sju gånger fler som blev varslade jämfört i fjor. Siffrorna för maj visar att vi närmar oss mer normala nivåer²⁶.

Antalet varslade per 1 000 anställda är högst inom följande branscher; Kultur, nöje och fritid, Hotell och restaurang, Uthyrning, Fastighetservice och Resetjänster²⁷.

De län som har flest antal varsel per 1 000 anställd är Stockholm, Västra Götaland, Norrbotten, Östergötland och Jönköping, där de flesta varsel skett under mars månad. Länstillhörigheten baseras på företagens organisationsnummer.

Arbetslöshet

Arbetslösheten steg kraftigt under mars till maj i år och det har skett en ökning av arbetslösheten i samtliga län. Om man ser till hur stor andel av den arbetsföra befolkningen i åldern 16 - 64 år i länet som är arbetslös har Södermanland, Gävleborg och Skåne högst andel arbetslösa²⁸.

²⁵ <https://www.tillvaxtanalys.se/statistik/konkurser/veckostatistik-konkurser/veckostatistik/2020-06-12-konkurser-tva-forsta-veckorna-juni-2020.html> (2020-06-23)

²⁶ <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/statistik-och-analyser/statistik> (2020-06-23)

²⁷ ibid

²⁸ ibid

Ansökt och beviljat stöd vid korttidsarbete

Antal ansökningar som beviljats stöd vid korttidsarbete per den 23 juni är ca 64 000. Ansökningarna omfattar ca 550 000 anställda med ett totalt stödbelopp som uppgår till ca 26 miljarder kronor.

I relation till antal anställda inom branschen har flest ansökningar kommit från Kultur, nöje och fritid samt Hotell och restaurangbranschen. Tillverkningsbranschen är den bransch som har flest antal individer som omfattas av stödet och i relation till antalet anställda inom branschen utgör de den fjärde största branschen²⁹.

3.1.4 Vi följer regionernas arbete

Tillväxtverket har utsett länsansvariga personer på myndigheten som löpande följer utvecklingen i samtliga regioner. Vi får även veckovisa lägesrapporteringar från samtliga länsstyrelser om utvecklingen i länen. Rapporteringen sker inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag att inkomma med löpande samlade lägesbilder med anledning av covid-19³⁰.

Vid två tillfällen har vi genomfört telefonintervjuer med regionerna. Syftet var att fånga regionala behov kopplat till nationell nivå och att samla in exempel på insatser som genomförs på regional nivå. Flera av de behov som regionerna lyft har vi i olika sammanhang framfört till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Det har exempelvis handlat om behov av att tillföra ytterligare utvecklingsmedel till regionerna, behov av regionala anpassningar i nationella satsningar och behov av insatser som stärker företagets likviditet.

De behov av insatser eller åtgärder som berört Tillväxtverket har vi, så lång det varit möjligt, hanterat inom ramen för respektive uppdrag. Exempelvis regional statistik för stöd vid korttidsarbete, stöd i utveckling av regionala sidor på verksamt.se, behov av nationell samordning av olika typer av företagsjourer och kunskaps- och erfarenhetsutbyten.

Insamlingen av regionala exempel på insatser har vi presenterats på Tillväxtverkets webbsida för *Regional samverkan med anledning av coronakrisen*³¹.

²⁹ Baseras på beviljade ansökningar, Tillväxtverket
https://tillvaxtdata.tillvaxtverket.se/tillvaxtdata_public. Antal företag och antal anställda bygger på uppgifter från Företagens ekonomi från 2017

³⁰ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/03/uppdrag-till-lansstyrelserna-att-inkomma-med-lopande-samlade-lagesbilder-med-anledning-av-covid-19/> (2020-06-07)

³¹ tillvaxtverket.se/coronasamverkan

3.1.5 Vi följer kommunernas arbete

Regionernas förutsättningar påverkas av vilka insatser kommunerna genomför för att stödja näringslivet med anledning av coronavirusets effekter. Därför har Tillväxtverket på en övergripande nivå påbörjat ett arbete med att samla in och kommunicera kunskap om hur kommunerna arbetar för att stödja näringslivet. Omvärldsbevakningen har primärt ett kortsiktigt perspektiv nu under coronakrisen.

Några exempel på insatser som olika kommuner genomfört för att stötta näringslivet:

- Förlängt betalningstiden på fakturor och avgifter inom vatten och avlopp samt tillstånd och tillsyn.
- Kortat betalningstiden till leverantörer. Målsättning att betala inom 15–20 dagar.
- Inte ta ut avgift för uteserveringar eller torghandel under 2020. Bevilja tillstånd tidigare än vanligt på året.
- Presentkort till samtliga anställda i kommunen för lokal konsumtion.
- Luncherbjudande till gymnasieelever - Alla elever som har distansundervisning på gymnasiet kan hämta lunchlåda vid olika restauranger och butiker spritt över i kommuner som ett led i att stödja kommunens företagare.
- Nedsättning av hyror.
- Säkerställa tydlig, uppdaterad och tillgänglig information till företagen.
- Se över om man kan tidigarelägga planerade kommunala investerings- eller renoveringsprojekt.
- Rekrytering till bristyrken – Personal från besöksnäring och hotell omskolas till vård och andra serviceyrken i kommunen.

3.1.6 Vi följer nationella myndigheters arbete

Tillväxtverket bevakar kontinuerligt vad andra myndigheter gör med anledning av covid-19, med fokus på de myndigheter som har verksamhet med särskild betydelse för regional utveckling och som ingår i Tillväxtverkets myndighetsnätverk.

I bevakningen lägger vi fokus på vad som är av vikt för regionerna att känna till och vi samlar tips på information från andra myndigheter på webben. Se vidare avsnitt 3.2.4 *Vi har en webbsida riktad till regionerna*.

3.2 Kunskaps- och erfarenhetsutbyte

Med anledning av coronavirusets effekter på regioner och näringsliv har Tillväxtverket både ökat antalet träffar inom pågående insatser samt etablerat nya arenor för kunskaps- och erfarenhetsutbyten.

Det övergripande syftet har varit att inom olika sakområden skapa en arena där regionerna kan sprida exempel på initiativ som vidtagits med anledning av den uppkomna situationen. Det har även handlat om att gemensamt lyfta och diskutera centrala frågeställningar.

3.2.1 Vi erbjuder erfarenhetsutbyte inom kompetensförsörjning

I uppdraget med att stödja regionerna i deras regionala kompetensförsörjningsarbete erbjuder Tillväxtverket korta digitala möten där vi träffar regionernas kompetensförsörjningsstrateger. Syftet har varit att sprida insatser som genomförs eller som planeras på regional nivå inom området med anledning av krisen.

Vi har informerat om vårt och andra myndigheters arbete samt om den senaste informationen från relevanta departement. På träffarna har det funnits möjlighet att diskutera aktuella frågeställningar. Exempel på frågor som diskuterats är utbildningsguider, utbildningsinitiativ för besöksnäringen, varselgrupper, företagsakuten, matchajobben.nu, stöd till olika rådgivningsinsatser och digital yta för metoder för distansundervisning.

Genom de digitala mötena har regionerna kunnat ta del av varandras insatser och flera regioner har valt att göra liknande insatser i sin region eller att samarbeta kring olika insatser.

3.2.2 Vi erbjuder erfarenhetsutbyte för rådgivningsfunktioner

Till följd av covid-19 har det startats företagsjourer, -akuter, -lotsar och andra former av rådgivningsfunktioner för företag på såväl regional som lokal nivå. Dessa rådgivningskanaler är olika organiserade och på regional nivå är majoriteten av regionerna delaktiga på något sätt. Som stöd och avlastning för nybildade jourer, samt för att täcka upp i regioner som saknar denna form av insats, har Region Jönköpings län tillfälligt växlat upp sin permanenta företagsjour till en nationell företagsakut. Denna nationella uppväxling finansieras av Tillväxtverket.

Jourerna fungerar som en neutral samtalspart dit företag (oftast små) kan ringa för att få rådgivning och stöd kopplat till olika frågor. Det kan handla om frågor om lån, regeringens olika stödpaket och avtal med mera. Det ställs bland annat många frågor om stöd vid korttidsarbete, som Tillväxtverket ansvarar för, och jourernas verksamhet avlastar oss genom att besvara dessa.

Med anledning av att antalet jourer ökat på regional nivå har Tillväxtverket, tillsammans med den Nationella Företagsakuten, löpande genomfört möten för kunskaps- och erfarenhetsutbyten. Från april till och med juni har totalt 11 genomförts. Exempel på frågor som diskuterats är besöksnäringen kopplat till covid-19 och hur man kan arbeta med psykosocialt stöd i sina jourer. Vid mötena har det funnits utrymme för öppna frågestunder och "landet runt", dels för att höra vilka frågor som varit mest aktuella och dels för att få en bild hur

inflödet i respektive region sett ut. Mötena har varit uppskattade med en blandning av näringslivschefer, näringslivsstrateger och operativa rådgivare.

3.2.3 Vi erbjuder erfarenhetsutbyte för hantering av checkar

Under krisen har fler regioner öppnat för möjligheten för små och medelstora företag att söka olika typer av omställningsstöd för att hantera situationen. Det har handlat både om specifika checkar riktade till olika branscher eller om mer allmänna checkar som ska bidra till att stärka företagens omställning.

Även inom detta område har Tillväxtverket genomfört seminarier för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan regionerna.

3.2.4 Vi har en webbsida riktad till regionerna

Tillväxtverket har tagit fram sidan *Regional samverkan med anledning av coronakrisen*.³² Syftet är att stötta regionerna genom att ha en webbsida som riktar sig direkt till dem och deras behov. Här samlar vi kunskap och information som är speciellt intressant för regionerna i deras arbete med att hantera krisens effekter på näringslivet och sysselsättningen.

Webbsidan innehåller tre huvuddelar:

- *Detta gör regionerna:* Här ges en bild av det aktuella läget i regionerna och goda exempel på vilka insatser som genomförs. De telefonintervjuer som gjorts är grunden för sammanfattningen men vi fyller löpande på med aktuell information.
- *Dessa behov ser regionerna:* Här listar vi de behov som regionerna själva har lyft samt hur Tillväxtverket åtgärdat dessa. Vi beskriver även behov som riktar sig till uppdragsgivare och andra myndigheter.
- *Det här gör Tillväxtverket med anledning av covid-19:* Här ger vi en översikt av Tillväxtverkets arbete med anledning av covid-19, både nya uppdrag som vi fått och hur vi hanterar pågående uppdrag och insatser. Vi har även samlat tips på vad andra myndigheter genomför för insatser som kan vara aktuella för regionerna att känna till, samt tips på omvärldsbevakning.

3.2.5 Vi har haft kunskapsutbyte med den nationella samordnaren

Vi har, i enlighet med uppdraget, samverkat med den samordnare som regeringen tillsatt med anledning av coronavirusets effekter på näringslivet. Samverkan har bestått av att vi och samordnaren i dialog utbytt kunskap om hur olika delar av näringslivet påverkats av krisen.

³² <https://tillvaxtverket.se/coronasamverkan>

Vi har även informerat om våra analyser samt inhämtat information som varit värdefull i genomförandet av detta och andra uppdrag som myndigheten har.

3.3 Information och dialog

3.3.1 Vi informerar löpande om vårt samlade arbete

Vi har löpande informerat regionerna om vårt samlade arbete med anledning av covid-19. Informationen har berört insatser inom myndighetens samtliga politikområden, sammanhållnings-, närings-, landsbygdpolitiken och den regionala tillväxtpolitiken. Vi har främst lämnat informationen via olika forum, såsom Sveriges kommuners och regioners forum för regionala utvecklingsdirektörer (Regional kontakt) och regeringens forum för *Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft*. Vi har även regelbundet skickat informationsmejl till de kontaktpersoner som regionerna utsett med anledning av coronavirusets effekter på näringslivet.

3.3.2 Vi för dialog om behov i livsmedelskedjan

Vi har genomfört tre dialogmöten för att diskutera behov och påverkan på livsmedelskedjan. De som deltagit på mötena representerar regioner och länsstyrelser, även företrädare från Arbetsförmedlingen, Jordbruksverket, Lantbrukarnas riksförbund och Livsmedelsföretagen har deltagit.

Syftet har varit att både informera om pågående och planerade insatser samt att inspirera till insatser som kan genomföras för att möta behovet inom livsmedelskedjan. Deltagande myndigheter har informerat om de insatser som vidtagits inom bland annat utbildningsområdet och arbetet med att finna säsongsarbetskraft.

I denna speciella situation är det viktigt att snabbt synliggöra behov och utmaningar i syfte att hitta lösningar. Mötena har fungerat som inspiration och upplysning om hur Tillväxtverket kan driva det fortsatta arbetet.

3.3.3 Vi informerar löpande om stödet vid korttidsarbete

Stor del av informationen om stödet vid korttidsarbete har Tillväxtverket kommunicerat via vår webb. Informationen beskriver villkoren för stödet, hur företag ansöker om stöd och frågor och svar. Vi har löpande uppdaterat informationen på webben. För att regionerna och branschorganisationer ska få tillgång till de senaste uppdateringarna har vi, i stort sett dagligen, skickat ett dokument där vi markerat vilka förändringar vi gjort.

3.3.4 Vi presenterar regional statistik om stödet vid korttidsarbete

Ganska tidigt i processen kring stödet vid korttidsarbete signalerade regionerna att de såg behov av att Tillväxtverket presenterade regional statistik. För att tillgodose behovet har vi tagit fram statistik som innehåller

- antal ansökningar,
- antal beviljade ansökningar,
- ansökt belopp,
- beviljat belopp och
- antal anställda som omfattas av beviljade ansökningar

Statistiken är uppdelad både per län och per bransch. Vi uppdaterar statistiken löpande och presenterar den på vår webb både i form av illustrationer och i Excel som regionerna, och andra, kan ladda ner för att göra egna analyser. För att sprida kunskap om statistiken har vi genomfört ett seminarium för regionerna där vi berättade om innehållet i statistiken och berättade om den framtida processen.

3.3.5 Vi informerar statliga myndigheter om regionernas arbete

Inom ramen för Tillväxtverkets myndighetsnätverk³³ inom regional utveckling och landsbygdspolitik har vi informerat myndigheterna om regionernas förutsättningar samt presenterat exempel på insatser som regionerna genomför. Vi passade på att förmedla några av de inspel som regionerna lämnat till oss avseende nationella myndigheter. Exempelvis att regionerna gärna bidrar med kunskap om regionala förutsättningar och behov och att de gärna samverkar med myndigheterna i framtagande av nationella kunskapsunderlag. Vi lyfte även att det är bra om myndigheterna kan ha ett pragmatiskt förhållningssätt i pågående initiativ och projekt (gäller främst stödgivande myndigheter). Då det under rådande omständigheter kan innebära förändringar som kan medföra kostnader för tjänster som inte utförts eller varor som inte levererats.

³³ Myndigheter som ingår i nätverket är Arbetsförmedlingen, Boverket, Energimyndigheten, ESF-rådet, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Kulturrådet, Livsmedelsverket, Länsstyrelser, Myndigheten för yrkeshögskolan, Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor, Naturvårdsverket, Patent- och registreringsverket, Post- och telestyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Sametinget, Skolverket, Skogsstyrelsen, Svenska Filminstitutet, Sveriges Geologiska Undersökning, Tillväxtanalys, Trafikverket, Vinnova.

3.4 Övriga insatser

3.4.1 Vi har ny funktionalitet i Pupos Serviceanalys

På grund av att personer i riskgruppen för covid-19 uppmanats stanna hemma fick vi indikationer på att det funnits behov av att använda hemsändning av dagligvaror i större utsträckning än tidigare. Med anledning av det har vi uppgraderat Pupos (Pinpoint Sweden)³⁴ Serviceanalys med ny funktionalitet och nya beräkningar för att underlätta för regionerna att initialt bedöma eventuella merkostnader för utökade hemsändning i sina respektive kommuner.

Regionerna ansvarar för hemsändningsbidrag som kan lämnas i områden där servicen är gles, för att kunna upprätthålla en försörjning med dagligvaror som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

Hemsändningsbidraget kan beviljas för att bekosta hemsändning av dagligvaror till de hushåll som har störst avstånd till eller saknar möjligheter att på annat sätt ta sig till butiken. Hemsändningsbidrag kan även lämnas för att anordna särskilda inköpsturer till en närliggande butik.

3.4.2 Vi investerar i den nationella företagsakuten

Tillväxtverket finansierar den nationella företagsakuten som drivs av Region Jönköping län. Syftet med insatsen är att hjälpa företag som hamnat i akut kris till följd av coronapandemin. Den nationella företagsakuten utgör ett komplement och en resursförstärkning till de regionala och lokala lotsar, akuter och jourer som finns runtom i landet och ska även utgöra ett kunskapsstöd för dessa. Genom Nationella företagsakuten skapas också en bild av hur behoven ser ut för landets företag och vilka insatser som behövs för att stötta svenskt näringsliv i denna svåra situation.

Till exempel har regeringens omställningsstöd, kopplat till besöksnäringen diskuterats. Stödet i fråga baseras på omsättning för månader där många företag inom besöksnäringen, av förklarliga skäl då perioden ligger utanför deras säsong, har låg eller kanske till och med ingen omsättning. Ungefär en femtedel av de företag som hört av sig till Nationella Företagsjouren är enmansföretag. Många av dessa är enskilda firmor, en företagsform som haft små möjligheter att ta del av regeringens stödpaket i övrigt. Det har då varit värdefullt att finnas som stöd för den gruppen av företag, som fått stora bekymmer till följd av covid-19.

³⁴ En GIS-plattform

3.4.3 Vi stöttar utvecklingen av regionala sidor på verksamt.se

Coronaviruset påverkar många svenska företag och det finns många organisationer som arbetar aktivt för att minska de negativa effekterna på näringslivet. För att företagen i regionerna ska få tillgång till uppdaterad och samlad information har Tillväxtverket erbjudit stöd till de regioner som haft behov av att fortsatt utveckla de regionala sidorna på verksamt.se

3.4.4 Vi vill investera i projekt som stärker regional planering

Effekterna av covid-19 har inneburit att stora och icke förutsägbara utmaningar tillkommit på kort tid. Därför genomför Tillväxtverket en utlysning som syftar till att stärka regionernas förmågor att samordna och utifrån kunskap leda det regionala utvecklingsarbetet. Utlysningen är öppen fram till och med den 28 augusti 2020.

Regional planering är ett verktyg som underlättar lokal och regional samverkan och bidrar till ett hållbart regionalt utvecklingsarbete. Vi vill möjliggöra för fler regioner att arbeta med regional planering som ett komplement till befintliga planeringsprocesser.

4 Intensivt arbete på regional nivå

Samtliga regioner driver ett intensivt arbete för att hantera coronavirusets effekter på näringsliv och sysselsättning. Några regioner har upprättat särskilda krisgrupper medan andra driver arbetet i enlighet med den ordinarie organiseringen.

Regionerna använder de ordinarie strukturerna inom det regionala tillväxtarbetet, där arbetet och utbytet av information har intensifierats markant. Regionerna genomför arbetet i mycket bred samverkan med relevanta lokala, regionala och nationella aktörer.

I bilaga 1 presenterar vi en ögonblicksbild över hur regionerna organiserat arbetet, hur de samverkar med andra aktörer i länet, vilka kunskap och analyser som arbetats fram samt vilka extraordinära insatser de genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

4.1 Regionerna tar fram, samlar och sprider viktig information

Coronavirusets spridning och dess effekter på näringsliv och sysselsättning innebär att statistik, prognoser och analyser förändras fort och de blir snabbt inaktuella. Flera regioner vittnar om att de större och långsiktiga analyser som gjorts, till exempel kopplat till regionala utvecklingsstrategier, behöver göras om eller uppdateras.

Regionerna arbetar intensivt med att skapa en översikt av hur olika branscher och företag påverkas av krisen. Utöver att sammanställa, ta fram, analysera och tillgängliggöra statistik för regionerna löpande dialoger med företrädare för näringslivet, arbetstagarorganisationer, utbildningsanordnare, kommuner och myndigheter. Syftet med dialogerna är många gånger att inhämta fördjupad kunskap om effekter och behov som uppkommer med anledning av krisen. Kunskapen utgör viktiga underlag i utformningen av insatser.

Några exempel på kunskapsunderlag som regionerna arbetat fram är:

- sårbarhetsanalyser av näringslivet.
- sammanställningar och analyser av konkurser, varsel och sysselsättning
- branschspecifika analyser.

Regionerna använder webbsidor och sociala kanaler, som LinkedIn och Facebook, för att kommunicera de insatser och analyser som genomförs på lokal, regional och nationell nivå. Regionerna använder även de regionala sidor på verksamt.se som en viktig kanal för att nå ut med information till företagare.

4.2 Regionerna stödjer näringslivets omställning

Trots att regionerna har väldigt varierade förutsättningar genomför alla regioner insatser för att dämpa krisens effekter på näringslivet. Det handlar om allt ifrån att resursförstärka företagsfrämjande organisationer, såsom Almi, Science Parks och andra aktörer som stöttar företagen till att genomföra egna insatser.

Några exempel på egna insatser är:

- Olika typer av checkar som syftar till att stärka företagens omställningsförmåga. Några regioner har valt att rikta dessa checkar till specifika branscher medan andra har valt att hålla dem mer allmänna. Storlek på checken och krav på medfinansieringsgrad varierar.
- Riktade stöd till särskilt utsatta branscher såsom besöksnäringen eller kulturella och kreativa näringar. Utformningen av stöden skiljer sig åt och kan handla om projekt, företagsstöd eller verksamhetsbidrag.
- Insatser som syftar till att öka matchningen och omställningen av kompetens. Det handlar bland annat om kompetensportaler, stöd och information om kompetensutveckling och livslångt lärande, utbildningar på distans samt information och förstärkning av möjligheten till validering.
- Olika typer av rådgivningsfunktioner som syftar till att hjälpa företag som hamnat i akut kris till följd av krisen. Företag kan ringa dit för att få rådgivning och stöd kopplat till olika frågor, exempelvis frågor om lån, regeringens olika stödpaket, avtal med mera. Funktionerna är olika organiserade och majoriteten av regionerna är delaktiga på något sätt.
- Utökade hemsändningsbidrag, som kan lämnas i områden där servicen är gles, för att kunna upprätthålla en försörjning med dagligvaror som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

4.3 Regionerna förmedlar behov och kunskap

Många regioner förmedlar löpande behov och kunskap till nationell nivå. Informationen lämnas till enskilda myndigheter, nationella politiker och till den samordnare som regeringen utsett med anledning av coronavirusets effekter på näringslivet.

Tillväxtverket är en av de myndigheter som regionerna lämnat inspel till. Nedan ges en övergripande sammanställning av dessa inspel.

Vi anser att många av dessa inspel är centrala. Därför bygger delar av de rekommendationer vi lämnat till regeringen på regionernas inspel.

Nationella satsningar behöver vara flexibla

Med anledning av att krisens effekter och utveckling varierar i Sveriges olika geografier lyfter regionerna särskilt att det finns behov av att skapa flexibla lösningar som är anpassade efter lokala och regionala behov. Det handlar bland annat om att statliga insatser, där det är möjligt, bör erbjuda regionala anpassningar. Exempelvis genom att skapa flexibilitet i hur länge företag kan ta del av olika stöd.

Några regioner bistår gärna bistår med kunskap och regionala behov och förutsättningar i utformning av nationella insatser som syftar till att mildra krisens effekter i näringslivet och på sysselsättningen.

Förstärk kompetensförsörjningssystemet

För att bidra till att öka matchningen på arbetsmarknaden och för att säkerställa att företag och organisationer får tillgång till rätt kompetens på rätt plats och i rätt tid lyfter några regioner behov av att förstärka kompetensförsörjningssystemet. Det handlar exempelvis om att förstärka systemet för livslångt lärande och om att skapa flexibla och sammanhållna strukturer som stärker kompetensförsörjningssystemet.

Behov av förändringar kopplat till det regionala anslaget

Utöver att många regioner lyft behov av att regeringen ska tillföra ytterligare medel till det regionala anslaget har regionerna med anledning av covid-19 förmedlat följande behov³⁵. Tillväxtverket har inte gjort någon konsekvensanalys av regionernas förslag.

Regionerna ser behov av att regeringen ska tillåta:

- flexibilitet i relation till vilket verksamhetsår hemsändningsbidraget kan utbetalas.
- driftstöd/rörelsekapital till företag och organisationer.
- kapitaltillskott till företag.
- att två regioner ska kunna medfinansiera projekt med 50 procent vardera.
- 100 procentig finansiering i projektverksamheten.
- ökat anslagssparande för några regioner.

³⁵ Tillväxtverket har tidigare förmedlat dessa behov till Näringsdepartementet men för att öka transparensen har vi även valt att presentera behoven i denna delrapport.

Bilaga 1 – Sammanställning av regionernas arbete

Här presenterar vi en ögonblicksbild över hur regionerna organiserat arbetet, hur de samverkar med andra aktörer i länet, vilka kunskap och analyser som arbetats fram samt vilka extraordinära insatser de genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

Blekinge

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Regionen har med anledning av covid-19 sett över den interna strukturen. Syftet har varit att synliggöra om resurser kan omfördelas för att mildra krisenseffekter.

Region Blekinge har bjudit in till *Samordningsgrupp* för kraftsamling. I gruppen deltar Blekinges kommuner, Länsstyrelsen, Blekinge tekniska högskola, Almi företagspartner, Arbetsförmedlingen, Science Parks och kluster, Handelskammaren, Svenskt Näringsliv, Företagarna, IF Metall och andra företrädare för Blekinges näringsliv och arbetstagare. Gruppen har träffats regelbundet. Syftet med är att dela lägesbilder och identifiera vilka insatser som behövs.

Ett antal övriga forum har etablerats för mer operativ samordning och genomförande av insatser. Bland annat har en arbetsgrupp för en handlingsplan för återstart samt en näringslivsgrupp kopplat till företagsjourer startats. Det strategiska kompetensrådet har kompletterats med en varselgrupp.

Tillsammans med aktörer i länet arbetar regionen gemensamt för att rigga och synliggöra stöd på verksamt.se. För att hålla företagen informerade använder regionen främst de regionala sidorna på verksamt.se. På Region Blekinges webbsida finns också samlad information, där nulägesrapporter av utvecklingen på sysselsättning och ekonomi samt information om insatser samlas.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen publicerar digitala nulägesrapporter som beskriver coronavirusets effekter på ekonomin, arbetsmarknaden och näringslivet i länet och per kommun.

Insatser

Utöver de stora insatser som görs inom hälso- och sjukvården arbetar regionen intensivt med att ta fram konkreta och effektiva insatser för att underlätta för företag. Nedan sammanfattas de insatser som

regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Företagsjour som hjälper Blekinges företagare att navigera bland de olika typer av finansiering och stöd som finns.
- Region Blekinge har erfarenhetsutbyte mellan regionens och kommunernas företagsjourer i syfte att stämna av hur kommunerna upplever läget och dela information om olika stöd och finansieringsmöjligheter.
- Omställningscheckar till små och medelstora företag som drabbats extra hårt av coronapandemin. Stödet användas till att anlita extern kompetens för att utveckla nya erbjudanden eller till att ta fram strategier för omställning som ökar företagets konkurrenskraft och långsiktiga fortlevnad. Regionen lämnar stöd upp till 90 procent av stödberättigade kostnader, dock högst 100 000 kronor.
- Region Blekinge erbjuder validering till små och medelstora företag som är i en situation av varsel eller korttidsarbete. Företag kan ansöka om branschvalidering för en eller flera av sina anställda. Ansökan lämnas till Region Blekinge, som betalar kostnaden för valideringen.
- 32 mkr inom ESF har beviljats till Region Blekinge och Region Skåne för det gemensamma projektet CoSkill. Blekinge och Skånes klusterorganisationer kommer driva de operativa delarna i projektet nära företagen. Fokus i projektet ligger vid digitalisering och kompetensutveckling, för att stärka ställningen på arbetsmarknaden för individer som är permitterade, varslade eller anställda i ekonomiskt utsatta branscher.

Dalarna

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Regionala utvecklingsförvaltningen inom Region Dalarna förändrade sin interna organisation som ett resultat av covid-19. Regionen har genomfört arbetet med befintlig personal för att hantera olika frågeställningar samt lämna relevant information till näringslivet och folk- och förtroendevalda.

Region Dalarna har nära och regelbunden samverkan med en rad aktörer. Exempelvis kommunernas näringslivskontor, företagsfrämjande organisationer, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen Svenskt Näringsliv, Företagarna och Mellansvenska Handelskammaren. Regionen har i viss utsträckning samverkat med andra regioner.

Regionen har främst använt de regionala sidorna på verksamt.se för att kommunicera sitt och andras arbete.

Kunskapsunderlag och analyser

För att få en överblick över händelseutvecklingen i länet har regionen sammanställt och tagit fram underlag om hur olika branscher påverkas. Regionen tar fram kunskapsunderlag som bland annat visar antal varsel, nyinskrivna arbetssökande vid Arbetsförmedlingen samt nyanmälda lediga jobb.

Genom kontinuerliga avstämningsmöten med olika aktörer har regionen skapat fördjupad kunskap och förståelse om krisens konsekvenser och möjligheter. Den ökade kunskapen har legat till grund för regionens regelbundna lägesrapportering till Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Insatser

Region Dalarna genomför flertalet insatser för att stärka näringslivet. Utgångspunkten har varit att förändra och anpassa pågående insatser och verktyg till att stödja företagen på. Nedan sammanfattas några av de insatser som regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Region Dalarna har förändrat företagsstödens inriktning och krav utifrån förändrade förutsättningar.
- Kontinuerliga möten med kommunernas näringslivskontor har bland annat resulterat i samverkan kring flera insatser, gemensamma förhållningssätt, snabba processer och att idéer med bra resultat har kunnat genomföras i flera kommuner.
- Återkommande möten mellan olika främjaraktörer har medfört att aktörerna undvikit överlappande insatser, stöttat företag med snabba hänvisningar till hjälp, skapat kompletterande insatser, samarbeten och delad kunskap kring till exempel enkäter. Detta har både stärkt och skonat företagen i krisen.
- Företag har kunnat köpa in konsulthjälp för max 20 000 kronor med stöd från Region Dalarna.

Gotland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Gotland har inte upprättat någon formell krisgrupp. Arbetet följer den ordinarie organisationsstrukturen där enheten Hållbar tillväxt på Regionstyrelseförvaltningen ansvarar för stöd till ledningen samt för samordning, analyser och beredning av ärenden. Löpande interna avstämningar för att driva arbetet framåt är extra viktigt under rådande omständigheter.

Utvecklingen i näringslivet följs genom samarbete med näringslivets organisationer, exempelvis Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas riksförbund, Tillväxt Gotland Gotlands förenade besöksnäring och Visby Centrum. Regionen uppger att de har ett bra samarbete med organisationerna. Kontinuerliga samtal och möten

sker även med Länsstyrelsen, både på lednings- och tjänstepersonsnivå.

Regionen använder sin webbplats för att kommunicera om det egna arbetet. Där länkar de även till olika myndigheters och medlemsorganisationers stöd till företag. På den regionala sidan för verksamt.se samlar de även information och länkar med stödinsatser.

Kunskapsunderlag och analyser

För att fånga upp vad andra regioner och kommuner gör bedriver regionen löpande omvärldsbevakning. I omvärldsbevakningen ingår även att identifiera nationella satsningar som syftar till att möta behoven som uppstått på grund av pandemin.

Genom Näringslivsberedningen (företagsorganisationer i samverkan; Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas riksförbund, Tillväxt Gotland Gotlands förenade besöksnäring och Visby Centrum) får regionen löpande ta del av analyser och underlag som beskriver utvecklingen i näringslivet.

För att få en samlad bild av projektägares behov och förutsättningar har regionen genomfört en analys av de projekt de medfinansierar inom ramen för det regionala tillväxtarbetet.

Insatser

Region Gotland är en kommun med ett regionalt utvecklingsansvar. Inom sitt samlade ansvar har regionen beslutat om tre stödpaket som riktas till näringslivet och civilsamhället med anledning av covid 19. Det handlar om åtgärder som syftar till att komplettera de nationella insatserna samt till att ge en tydlig och påtaglig effekt för målgrupperna.

Nedan följer en sammanfattning av de insatser som regionen gör inom ramen för stödpaketet.

- Näringslivsberedningen får 2 miljoner kronor för att genomföra långsiktiga utvecklingsaktiviteter i det gotländska näringslivet.
- Fritids och idrottssektorn får 1 miljon kronor.
- Kultursektorn får 1 miljon kronor.
- Antalet kommunala ferietjänster utökas med ungefär 100 tjänster till totalt 300 tjänster.
- Förlängda betalningstider på lokalhyror, avgifter inom vatten- och avlopp, sophantering, tillstånd och tillsyn inom serveringstillstånd, livsmedelskontroll, miljö- och hälsa samt brandtillsyn.

- En lokal företagsjour upprättas i syfte att stödja och informera företag om regionala och nationella satsningar. Den lokala företagsjouren har ett nära samarbete med den nationella jouren.
- Tillväxt Gotland, Gotlands förenade besöksnäring, Visby Centrum och Gotland Convention Bureau får 500 000 kronor vardera i verksamhetsbidrag. Organisationerna ska även bidra i arbetet med den inrättade företagsjouren.
- Erbjuder hjälp med anstånd och upprättande av avbetalningsplaner.
- Betalar leverantörsfakturer skyndsamt, med en målbild att korta våra betaltider till 15 dagar.
- Skjuter på icke kritiska tillsynsbesök.
- Förlängd tidsfrist i tillsyns- och tillståndsärenden.
- Veckovis avstämningar med externa aktörer i kompetensplattformen för att diskutera omställningar.
- Påbörjat analysarbete för att ta tempen på regionala näringslivet innan sommaren, efter sommaren och i höst.
- Gemensamt kommunikationsarbete för minskad smittspridning, "Tillsammans tar vi ansvar"
- Redan planerade infrastruktursatsningar tidigareläggs. Exempelvis vägar, vatten och avlopp eller investeringar i fastigheter.
- En regional matchningsfunktion byggs upp för att underlätta kompetensförsörjning och kompetensöverföring mellan gotländska arbetsgivare (matchajobben.nu).

Åtgärder som riktar sig särskilt till besöksnäring och liknande verksamhet:

- Restaurangernas uteserveringar ges möjlighet att öppna så snart det är möjligt, om Polisen beviljar ansökan.
- Markupplåtelsen för uteserveringar är gratis året ut.
- Avbokningsavgifter för kommunala lokaler utgår tillfälligt.
- Två timmar gratis parkering för Visby innerstad och Östercentrum hela sommaren.
- Kupongsystem där gymnasieelever kan köpa lunch av lokala restauranger, gäller så länge undervisningen genomförs på distans.

Gävleborg

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Sedan mitten av mars har en särskild arbetsgrupp på Region Gävleborg arbetat med att samordna och initiera insatser som syftar till att mildra krisens effekter i näringslivet. Regionen arbetar i enlighet med ordinarie strukturer. Insatser och information har utarbetats och kommunicerats via befintliga processer och kanaler.

Regionen samverkar med Almi Gävle Dala för att undersöka och stärka företagens tillgång till finansiering. Regionen samverkar även med kommunala näringslivsorganisationer. Veckovisa avstämningsmöten genomförs för att kontinuerligt uppdatera nuläget samt bidra till lärande.

Region Gävleborg har i huvudsak använt sig av regionens egen webbsida och de regionala sidorna på verksamt.se för att informera om de åtgärder och insatser som företag kan ta del av.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Gävleborg tar fram en veckorapport som beskriver effekterna på länets ekonomi. I rapporten presenterar de bland annat information om varsel och antal inskrivna på Arbetsförmedlingen, större varsel och uppsägningar i länet, hur olika branscher påverkas och antal ansökningar för stöd vid korttidsarbete.

Insatser

Region Gävleborg har genomfört en rad insatser för att underlätta för företagen i regionen. Exempel på insatser är:

- Förstärkt företagsrådgivning i syfte att ge små och medelstora företag utökade möjligheter till stöd och råd. Satsningen är temporär för att hantera den extraordinära situationen.
- Region Gävleborg har avsatt 15 miljoner kronor i omställningsstöd för att hjälpa små och medelstora företag som drabbats extra hårt av krisen. Stödet kan täcka upp till 100 procent av godkända kostnader och det ansökta beloppet kan max uppgå till 100 000 kronor.
- Region Gävleborg har utökat möjligheten för länets kommuner att söka stöd för hemsändning av dagligvaror till hushåll.
- I samverkan med aktörer inom det regionala företags- och innovationsfrämjande driver regionen ett treårigt regionalt strukturfondsprojekt. Projektet syftar till att stärka företagens omställningsförmåga och det riktar sig till alla branscher. Fokus i projektet är att bidra till omställning genom digitalisering och hållbarhet.
- Regionen för löpande dialoger med innovationsfrämjande aktörer för att initiera och förstärka insatser som stödja

företag att hantera krisen. Arbetet bygger på pågående insatser kring smart specialisering och industriell omställning.

Halland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Regionen bedriver både ett kort och ett långsiktigt arbete för att möta krisen. Ordinarie processer har inte stannat upp utan regionen håller aktivt igång arbetet men försöker öka flexibiliteten i pågående insatserna utifrån de nya förutsättningarna.

Regionen har regelbundna avstämningar med näringslivsaktörerna i länet, där deltar näringslivscheferna i kommunerna, Region Hallands näringslivschef, Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Lantbrukarnas riksförbund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Sydsvenska- och Västsvenska Handelskamrarna.

Regionen uppger att de har bra dialog med Länsstyrelsen och länets kommuner. Exempelvis bistår regionen Länsstyrelsen med analyskapacitet för att göra sammanställningar om utvecklingen i länet. Regionen har skapat plattformar för förvaltningschefer i kommunerna i syfte att dela information och stödja varandra.

I krisens inledning lanserade Region Halland i samverkan med Almi, TEK och Coompanion ett kommunikationskoncept för rådgivning i akuta frågor som kommunicerades som "Tillsammans för Halland". Efter hand byggdes informationen ut och lades på en webbsida med samma namn. Där samlas information med fokus på små och medelstora företag som ger vägledning i krisen.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen arbetar aktivt med veckoanalyser, där de analyserar varsel, konkurser och arbetslöshetsstatistik i länet. Regionen tittar, tillsammans med de övriga aktörerna inom Tillsammans för Halland också på utvecklingen i olika branscher, vilka samlas lägesrapporter. I lägesrapporterna samlas även resultat av intervjuer med branschorganisationer och företag.

Regionen har genomfört en sårbarhetsanalys och en tillhörande guide för att hantera större varsel och omställning har tagits fram.

Insatser

Tillsammans med TEK- kompetens, Coompanion och Almi erbjuder regionen gratis rådgivning och stöd till företag för att tolka de nationella stödpaketet. Flera andra företagsstödande aktörer har ställt om sina ordinarie aktiviteter och erbjuder nu kortare insatser som passar företagen i det läge de befinner sig i nu.

Jämtland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Inom Region Jämtland Härjedalen är det framförallt enheterna näringsliv och kollektivtrafik som förändrat sin organisering och sitt arbetssätt. Båda enheterna har intagit en form av stabsläge. Förhållningssättet är att denna kris är lika allvarlig för näringslivet som den är för sjukvården.

Omfattningen på samverkan har ökat och regionen har fler möten med näringslivsfrämjare, kommuner och myndigheter. Region Jämtland Härjedalen har använt sig av extern kompetens för att förstärka arbetet avseende rådgivning och information till företag.

Kunskapsunderlag och analyser

Tillsammans med Region Västernorrland och Handelskammaren Mitt har regionen genomfört enkätundersökningar riktade till företag. Detta med ambitionen att bättre förstå hur denna kris påverkar företagen och behovet av åtgärder. Regionen har delat med sig av underlagen till företagsfrämjandeorganisationer och kommuner i regionen.

Regionen har två gånger per vecka tagit del av information om, utvecklingen avseende arbetslöshet och från Handelskammaren Mitt

Insatser

I likhet med andra regioner har region Jämtland Härjedalen förändrat inriktningen i pågående projekt för att, så långt det är möjligt, möta uppkomna behov.

Regionen har utarbetat tre nya stödformer som riktar sig till företag för att dämpa krisens effekter i näringslivet. Nedan presenteras ett antal insatser som Region Jämtland Härjedalen genomför.

- Förbättra möjligheten till strategisk rådgivning till företag.
- Insatser riktade till företag inom besöksnäringen som är hårt drabbad i regionen.
- Ett extra stöd till kulturella och kreativa näringar.
- En näringslivssupport är inrättade för att stötta företag i regionen med anledningen av coronaviruset.
- Diskussioner om hur framtida insatser med bland annat EU-finansiering ska inriktas och utformas har påbörjats utifrån kunskap om vilka effekter denna kris får bland företag i regionen.
- Regionen har sökt och fått beviljat två projekt, ett inom ESF och ett inom ERUF med fokus på åtgärder kopplade till Covid-19.

Jönköping

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Jönköpings län arbetar i ordinarie strukturer för att hantera krisens effekter inom det regionala utvecklingsarbetet. Organiseringen bygger på det ledningssystem som utformats vid framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin och som har visat sig fungera väl. I krishantering har regionen haft ett "internt forum" varje morgon, som samlat hela verksamheten inom regional utveckling. På forumet har regionen sammanställt vad som har hänt i olika branscher i regionen det senaste dygnet.

Regionen driver en samverkansgrupp som träffas två gånger i veckan. I gruppen ingår kommunernas näringslivschefer, näringslivsfrämjande aktörer, högskola, Länsstyrelsen och branschorganisationer. Vid mötena rapporterar alla deltagande nuläge och informationen sammanställs branschvis. Materialet delas upp på insatsbehov och vem som ska ta hand om frågan, "här och nu", 6 månader och långsiktigt. De regelbundna och täta mötena beskrivs fungera väl och bidrar till att bygga tillit i situationen.

Regionen upplever att samverkan med kommunerna och Länsstyrelsen fungerar väl och att samverkan har intensifierats med anledning av krisen. Länsstyrelsen deltar i alla grupperingar och har ett nära samarbete med regionen. Regionen stödjer Länsstyrelsen att ta fram analyser om utvecklingen i länet.

Regionen träffar även fackförbunden och Arbetsförmedlingen i särskild ordning. På träffarna diskuterar de frågor som rör varsel, permittering och behov av utbildning och omställning.

Regionen använder olika kommunikationskanaler till olika målgrupper. Regionens egen webbplats: rjl.se, webbsidan utveckling.rjl.se samt Facebookkanalen: "Vi utvecklar Region Jönköpings län" är de huvudsakliga kommunikationskanalerna.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen har sedan krisens början dagligen arbetat med och reviderat en lägesbeskrivning och analys över länets arbetsmarknad och näringsliv på kort, medellång och lång sikt. Regionen stämmer av analysen två gånger i veckan med alla länets aktörer. Materialet är primärt ett internt material, men det har också delats med myndigheter. Regionen tar även fram sammanfattande analyser som beskriver framtidsscenarier.

Regionen sammanställer kontinuerligt utvecklingen i regionen och i olika branscher. Regionen, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Handelskammaren och näringslivscheferna skickar ut gemensamma

enkäter till företagen för att undersöka hur företagen påverkas av krisen. Regionen lägger stor vikt vid att dessa samordnas för att inte företagen belastas i onödan.

Insatser

Region Jönköpings län har fattat beslut om ett flertal insatser för att möta effekterna av coronaviruset. Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Nationell företagsakut. Den nationella företagsakuten drivs av Region Jönköpings län med finansiering från Tillväxtverket. Hit kan företag i hela landet som har akuta ekonomiska problem med anledning av covid-19 vända sig. Nationella företagsakuten har också till uppgift att hjälpa andra företagsjourer, kommuner och myndigheter i landet med kunskapsstöd och att samla in statistik.
- Regionen hjälper Tillväxtverket med att svara i Tillväxtverkets växel fram till årsskiftet. De samtal som Region Jönköpings län svarar på är de allmänna frågorna som kommer från företag.
- Regionen har avsatt 4 miljoner kronor till utbildningsinsatser inom besöksnäringen. Insatsen riktar sig till företag med färre än 20 anställda och syftar till att stödja branschen och samtidigt utveckla den och rusta inför framtiden. Deltagarna får 70 procent av lönekostnaderna finansierade under utbildningstiden.
- Regionen har avsatt 4 miljoner kronor för utbildningsinsatser riktade till kulturella och kreativa näringar. Utbildningen riktar sig till egenföretagare och små företag med mindre än 5 anställda och som har sitt säte i Jönköpings län. Innehållet fokuserar på digital transformation och digitalisering av kulturella och konstnärliga uttryck och utbildningen pågår under sex veckor: Deltagarna får 70 procent av lönekostnaderna finansierade under utbildningstiden.
- Utbildning inom hållbarhet med fokus på hållbarhetsdriven näringslivsutveckling, innovation och nya affärer. Satsningen syftar till att stärka småföretagare i länet genom en sex veckors betald utbildning för företag upp till 49 anställda. Deltagarna får 70 procent av lönekostnaderna finansierade av regionen under utbildningstiden.
- Regionen förstärker stödet till turismnäringen för marknadsföring inför sommaren med 2 miljoner kronor. Smålands Turism har fått ett extra stöd från Region Jönköpings län på två miljoner för att kunna genomföra marknadsföring inför sommaren.
- Regionen utökar hemsändningsbidraget.

- Regionen betalar fakturor direkt och ger själva längre betaltider eller efterskänker fakturor under en kortare period.
- Regionen har utökat användningen av ordinarie struktur med checkar som riktar sig till företag för omställning.
- Regionen har lanserat en digital kulturfest för att skapa en arena för kulturen och förutsättningar för att få ut arrangörsbidrag m.m. Regionen satsar 500 000 kronor extra på detta utöver arrangörsbidragen.
- Regionen har lanserat en matchningssite för företag som kan annonsera om behov av eller kapacitetsöverskott av medarbetare, maskiner eller andra resurser.
- Regionen driver ett ESF projekt tillsammans med Kronobergs län och IF Metall och Unionen riktat till varslade eller permitterade personer inom industrin för att validera och utbilda dessa.

Kalmar

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Förvaltningen regional utveckling har med anledning av covid-19 bildat en krisgrupp i syfte att fånga in näringslivets behov, krisgruppen ses varannan vecka. Krisgruppen har efterhand också utökats med personer ansvariga för kompetensförsörjning, folkhälsa och kultur. Parallellt finns också en intern grupp för statistik och omvärldsanalys kopplat till Covid -19.

Regionen har veckovisa möten med näringslivscheferna i kommunerna och Almi, för att fånga vad kommunerna gör och vad som man kan göra gemensamt. Efterhand har denna grupp utökats med fler funktioner inom kommunerna. Även Linneuniversitetet har tillkommit. Regionen och kommunerna har till exempel samarbetat för att kunna erbjuda jourhavande förtagslots till företagen och skapat en gemensam digital satsning "Mitt i Näringslivet" som haft lunchsändning vid 6 olika tillfällen under våren med goda exempel och intressanta gäster.

Den politiska ledningen i regionen träffar Företagarna, Svenskt Näringsliv och Handelskammaren genom det redan etablerade Tillväxtforum. Grupperingen har utökats så att också Länsstyrelsen, Linnéuniversitetet och Arbetsförmedlingen deltar. Under dessa möten är informationsutbyte mellan aktörerna i fokus.

Presidiet i den regionala utvecklingsnämnden träffas en gång i veckan för att bli uppdaterade om läget samt för att vid behov fatta beslut kopplade till situationen.

På Region Kalmars webbplats finns en webbsida med samlad information om stöd till företag och kultur med anledning av covid-19. Där samlas information om regionens egna stöd och insatser kopplat till företag, kompetensförsörjning och kultur samt insatser som

regionen är med och finansierar. Webbsidan samlar också information och länkar till nationella insatser och stöd.

Kunskapsunderlag och analyser

Enkäter har skickats ut till företag för att få en bild av hur olika företag och branscher drabbats. Dessa utskick har riktats till besöksnäringens branschen och har samordnats med andra regioner i Småland. Utskick till företag inom livsmedelsbranschen har gjorts inom ramen för projekt inom arbetet med livsmedelsstrategin.

Kommunerna efterfrågade tidigt information om det ekonomiska läget, varsel och konkurser och analys och statistik har varit en punkt på agendan under ett flertal veckomöten med kommunernas näringslivskontor. Därför har regionen byggt en modul på sin webbplats med statistik över effekter och analyser av covid-19 och påverkan på arbetsmarknad och näringsliv, på läns och kommunnivå.

Insatser

Region Kalmar har fattat beslut om ett flertal insatser för att möta effekterna av covid-19. Nedan sammanfattas de insatser som regionen gör med anledning av covid-19.

- Finansierar extra stöd till företag för extern rådgivning. Företagare med max 20 anställda i Kalmar län kan söka stöd (upp till 8 000 kronor) för extern rådgivning i ekonomi, juridik eller finansiering. Rådgivningsinsatserna ska vara kopplade till problem som uppkommit i företaget på grund av Covid-19.
- Omställningscheckar för besöksnäringen och de kulturella och kreativa näringarna. Stödet innebär ett bidrag på 90 procent om företaget anlitar extern kompetens för att utveckla nya erbjudande eller tjänster. Syftet är att öka företagets konkurrenskraft. Stödet gäller till 1 juli och omfattar ett bidrag på maximalt 100 000 kronor.
- Mikrostödet som ett komplement till omställningschecken. Företag kan söka om maximalt 30 000 kronor för inköp av maskiner och inventarier för ett sammanlagt värde på 60 000 kronor.
- Stöd för att öka kunskapen om digital handel och hur man enkelt kan bygga beställningsfunktion för mindre butiker.
- Jourhavande företagslots
- Utökat hemsändningsbidrag.
- Regionen avsätter 4 500 000 kronor av regionala projektmedel till kommuner och destinationsbolag för nationell marknadsföring av besöksnäringen. Inför säsongen 2020 finns det ett stort behov av insatser, där den totala finansieringen bygger på 50 procent regionala projektmedel och 50 procent

från aktuell kommun/destination. Varje kommun/destinationsbolag kan ansöka om maximalt 500 000 kronor.

- Extra utlysning till förstudie, strategi, verksamhetsplanering eller fördjupad samverkan inom kultur. Stödet riktar sig till offentliga aktörer, ideella föreningar och organisationer med verksamhet i Kalmar län och avser stöd till köp av extern tjänst. Max 100 000 kr per projekt.
- Extra omställningsstöd till kulturorganisationer, föreningar och studieförbund och avser stöd för köp av extern tjänst för att ställa om befintlig verksamhet i syfte att utveckla nya erbjudanden, skapa nya mötesplatser eller på annat sätt erbjuda sin verksamhet på ett nytt sätt. Max 50 000 kr per projekt.
- Webbsidan *Dela arbetskraft*. En webbsida på regionens webbplats som riktar sig till företag som har tvingats permittera eller varsla personal, samt företag som behöver personal. Företag beskriver kompetensen bland personal man tvingas permittera eller varsla, eller det kompetensbehov man har just nu. Region Kalmar förmedlar sedan kontakterna mellan arbetsgivarna.
- Webbsidan *Tips på utbildningar*. Riktar sig till personer som har blivit permitterad eller uppsagd och vill göra något värdefullt med tiden och stärka sina kompetenser med en utbildning.
- Affärsutvecklingsprocess till besöksnäringen. Region Kalmar län är med bakom lanseringen av ett nytt onlineprogram, som syftar till att hjälpa företag inom besöksnäringen att ställa om sin verksamhet. I programmet får företag hjälp med att se nya möjligheter, ta del av metoder och verktyg anpassade för besöksnäringen samt mötas och utbyta inspiration och exempel med andra företag
- Kostnadsfri bedömning av industripersonals yrkeskompetens. Region Kalmar län finansierar kostnadsfri validering, av varslad eller permitterad industripersonal. Teknikcollege på Vimmerby gymnasium har beviljats projektmedel för att erbjuda företag och dess personal kostnadsfria bedömningar av yrkeskompetens enligt Svensk Industrivalidering.
- Regionen avsätter regionala projektmedel till länets kommuner för marknadsföring av lokal handel. Varje kommun kan ansöka om maximalt 100 000 kronor, dock max 50 % av godkända kostnader.

Kronoberg

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Kronoberg beskriver ett fortsatt fokus vid de långsiktiga och strategiska processerna inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. De lägger stor vikt vid att hålla fast vid regionens strategiska roll och de långsiktiga processerna, trots krisen.

Som en följd av coronakrisen har Region Kronoberg gjort vissa interna omstruktureringar, bland annat har regional utveckling nu närmare interna samarbeten med kompetensförsörjning och kultur. Regionen har bemannat upp, genom en omstrukturering av befintlig personal, för att ta en tydligt samordnande roll gentemot andra aktörer samt för att göra omvärldsanalyser.

Regionen för dialoger i olika nätverk, till exempel har regionen avstämningar två gånger i veckan inom ramen för Business Region Kronoberg, som är ett samarbete mellan Region Kronoberg och länets åtta kommuner.

Regionen bjuder bland annat in Arbetsförmedlingen Svenskt Näringsliv, Sydsvenska handelskammaren, Företagarna, IF- Metall, Destination Småland, Almi Kronoberg, Lantbrukarnas riksförbund, Linnéuniversitetet och Länsstyrelsen till samtal varannan vecka.

Regionen och Länsstyrelsen hade i mars ett möte på ledningsnivå för att tydliggöra organisationernas roller i hanteringen av krisen. Mötet resulterade i att regionen och Länsstyrelsen kom överens om regionen har det regionala samordningsansvaret för insatser kopplat till corona. Regionen bidrar med statistik till Länsstyrelsens lägesrapporter till regeringen.

Lägesrapporter och information om insatser kommuniceras huvudsakligen via Business Region Kronobergs hemsida samt sidan Gröna Kronoberg.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Kronoberg publicerar rapporter på sin webbsida om hur spridningen av coronaviruset påverkar arbetslöshet, varsel och invånare i Kronoberg, på läns och kommunnivå. Stora delar av underlaget är automatgenererad från nationell statistik och rapporten uppdateras tisdagar och fredagar.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Tillskott med 450 000 kronor till Almi Kronoberg för att stödja minst 50 företag i regionen som drabbats av krisen. Almi ska

bidra med utökad rådgivning, ekonomiska analyser, kompetens och nätverk till externa konsulter. Projektet ska bekosta totalt 100 timmar hos externa konsulter vilket också ger nya regionala affärsmöjligheter.

- Tillskott med 500 000 kronor till Destination Småland för att lyfta fram goda exempel och produkter för svenska turister.
- Utbildningsplattform i krisens spår. Business Region Kronoberg, med regionen i spetsen, har tagit fram en digital utbildningsplattform för näringslivet. Plattformen ska göra det enkelt för företag och arbetstagare att hitta rätt i dagens utbildningsdjungel och har därför samlat alla länets utbildningar och kurser på ett och samma ställe.
- Beslut om åtta kulturpolitiska åtgärder. Region Kronoberg har beslutat om åtta kulturpolitiska åtgärder för att stärka kulturen i krisen. Bland annat om att stärka och kvalitetssäkra digital transformation och företagsfrämjande insatser för de kulturella och kreativa näringarna, som ska ske i samverkan med det näringspolitiska området och de övergripande företagsfrämjande insatser som planeras för att stödja näringslivet i Kronobergs län.

Norrbottnen

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Norrbotten har ökat den interna samverkan framförallt mellan enheterna näringsliv, samhällsbyggnad och kultur. Regionens samverkan med kommunernas näringslivschefer, kommunchefer och kommunalråd har ökat. Även kontakterna med Länsstyrelsen, Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, företagsfrämjare och branschföreträdare har ökat. Syftet med samverkan är att öka kunskapen om behov och utmaningar för att kunna utveckla relevanta insatser som svarar upp mot dessa behov.

Regionen kommunicerar om sitt och andras arbete Region Norrbottens webb och via de regionala sidorna på verksamt.se.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Norrbotten har påbörjat arbetet att ta fram analyser och kunskapsunderlag som visar på effekterna av coronaviruset på företagen i regionen. Regionen utvecklar kunskapsunderlagen huvudsak tillsammans med kommunerna och Norrbottens Handelskammare. Även Företagarna är delaktiga i arbetet. Det handlar bland annat om enkätundersökningar som har skickats till företag för att bättre förstå effekterna av coronaviruset i näringslivet.

Insatser

Region Norrbotten har genomfört en rad insatser för att stötta och hjälpa företag i regionen Nedan följer några exempel.

- Region Norrbotten erbjuder omställningscheckar till företag.
- Region Norrbotten erbjuder arbetsstipendium till företag verksamma inom de kulturella och kreativa näringarna. Framtagandet av stödet är ett resultat av intern samverkan.
- Regionen har ett pragmatiskt förhållningssätt till projekt som beviljats medel och som behöver ändra aktiviteter i projekten för att möta effekterna av krisen.
- Region Norrbotten har sökt och erhållit ett ramprojekt från Regionalfonden för covid-insatser och har sökt och erhållit finansiering från ESF-rådet för att erbjuda kompetensutvecklingsinsatser till drabbade branscher.
- Region Norrbotten genomföra snabbare utbetalning på beviljade och genomförda investeringar.
- Region Norrbotten har beslutat att tillfälligt höja stödnivån för stödet Konsulttjänster till företag som drabbats hårt ekonomiskt av coronakrisen.

Skåne

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Skåne har upprättat en intern krisledningsstab för områdena näringsliv, tillväxt och analys, inom vilken de arbetar för att överblicka akuta behov liksom behov på medel- och lång sikt. Den regionala utvecklingsnämnden fattar beslut löpande, utanför ordinarie mötesstrukturer, via ordförandebeslut.

Regionen för en nära och tät dialog med andra regioner och arbetar aktivt för att samla och sprida information om de insatser som genomförs av olika aktörer, nationellt, regionalt och lokalt.

Regionen träffar näringslivscheferna i kommunerna en gång i veckan, i krisens tidiga skede hölls mötena två gånger i veckan. Samverkan med såväl länets kommuner som länsstyrelse beskrivs fungera väl.

Via Kompetenssamverkan Skåne (KoSS) och Forsknings och innovationsrådet i Skåne (FIRS) samlas viktiga aktörer i länet. Aktörerna inom KoSS har fokus dels på hur de kan jobba med matchning, dels extra fokus på hur aktörerna ska jobba långsiktigt för att möta den djupa kris man ser framför sig.

För att fånga upp goda idéer om hur regionen kan arbeta med att hantera den stora ökningen av permitterade och varslade personer har regionen initierat en idégrupp och en idébank. Idébanken var till en början intern men har efterhand öppnats upp även externt via regionens webbplats.

All information till företag samlas på den regionala sidan på verksamt.se. På Region Skånes webbplats *Utveckling Skåne* finns även samlad information till företag med anledning av covid-19 och länk till en samlad sida med analyser med anledning av covid.19.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen tar fram snabbanalyser varje vecka om läget i regionen som görs tillgängligt via regionens hemsida. På Region Skånes webbsida finns en samlad sida med analyser av ekonomiska konsekvenser av covid-19. Där finns även internationella jämförelser samt analyser på riks- och länsnivå om hur näringsliv och arbetsliv påverkas samt en översikt kring olika politiska åtgärder.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- En företagsakut har startats tillsammans med Almi och andra relevanta aktörer, där regionen och aktörerna gemensamt hjälps åt att bemanna upp företagsakuten.
- Region Skåne erbjuder en plattform (en resursdelningswebb) där företag kan beskriva kompetensen bland den personal som kan tvingas permitteras/varslas, och för andra företag att beskriva sina kompetensbehov.
- Utbildningsakut Inom ramen för utbildningsakuten samlar regionen kurser som är gratis, startar omgående och som är relevanta för skånska företag och arbetstagare.
- Omställningscheck för att hjälpa företag som drabbats extra hårt av coronapandemin. Stödet ska gå till att genomföra omställningsinsatser som krävs för att möta krisen och riktar sig till företag med 2–49 anställda.

Stockholm

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Stockholm har bildat en intern arbetsgrupp som genomför regelbundna avstämningar. I gruppen diskuteras projektansökningar, inspel och förslag till åtgärdspaket. Region Stockholm deltar i en särskilt tillsatt regional samverkansgrupp tillsammans med Länsstyrelsen och Stockholm Business Region.

Regionen samverkar med kommunernas näringslivschefer och inom ramen för det regionala kompetensförsörjningsarbete finns ett väl etablerat kontaktnät där bland annat Arbetsförmedlingen ingår.

Regionen genomför regelbundna dialogmöten med branscher och organisationer. De har exempelvis genomfört dialogmöten med:

- Lantbrukssektorn
- Filmbranschen
- Transportbranschen
- Swedavia
- Fastighets och byggbranschen
- Stockholm Global
- Fordonsindustrin
- Näringslivschefer
- Kulturella näringar
- Besöksnäringen
- Aktörer inom forsknings och innovationsområdet

Region Stockholm har genomfört ett möte om coronapandemins effekter på näringslivet med Anders Ferbe regeringens samordnare för näringslivsfrågor under coronapandemin och Staffan Ingvarsson, Stockholms stad, Stockholm Business Region.

Region Stockholm har även haft veckovisa avstämningsmöten med ESF-rådet, Tillväxtverket och med Strukturfondpartnerskapets huvudsekreterare för diskussion och dialog kring strukturfondsutlysningar våren 2020.

Regionen kommunicerar sina och andras insatser på sin webbplats för regional utveckling. På de regionala sidorna på verksamt.se samlar de information om regionala och kommunala stöd som riktar sig till företagare. De informerar också om tillfälliga ändringar i lagar och regler som är viktig för företagare i Stockholm att känna till med anledning av coronaviruset.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen samarbetar med Länsstyrelsen i Stockholm och Stockholms stad för att ta fram analyser på kort och lång sikt. Varje vecka presenterar regionen lägesbeskrivningar om utvecklingen i näringslivet. Veckorapporterna innehåller bland annat information om utvecklingen inom samhällsekonomi, näringsliv och arbetsmarknad kopplat till covid-19.

Insatser

Region Stockholm mobiliserar för att möta behov och underlätta för näringslivet samt för att inom befintliga uppdrag och verksamhet ställa om och skynda på processer för att mildra effekterna av coronaviruset.

Region Stockholm har även skickat brev till regeringen för att påtala vilka insatser som behövs från nationell nivå. Det handlar bland annat om

- tillgängliggörande av strukturfondsmedel,

- behovet av särskild hänsyn till Stockholm, Sydsverige och Västsverige vid nationella utlysningar om återstående medel inom EU:s strukturfonder
- effekterna på Stockholmsregionens näringsliv och förslag på åtgärder.

Breven har riktats till Arbetsmarknads-, Landsbygds och Näringsministern

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Almi och Region Stockholm startar en företagsjour för små och medelstora företag i Stockholmsregionen. Syftet med jouten är att ge snabb rådgivning och information om vilka stödinsatser som finns att tillgå.
- Region Stockholm medfinansierar Visit Stockholm med en miljon kronor för att främja besöksnäringen, skapa attraktionskraft och marknadsföra Stockholmsregionens utbud efter att coronapandemin är över.
- Totalt reserveras 3 miljoner kronor ur det regionala hållbarhets- och skärgårdsanslaget för stöd till besöksnäringen och närliggande sektorer i Stockholms län. Medlen ska användas för att dämpa de negativa effekter som ses i spåren av den pandemi som utlösts av coronavirus. Destination Sigtuna AB har beviljats 500 000 kronor i stöd från Region Stockholms hållbarhets- och skärgårdsanslag för att stimulera besöksnäringen i kommunen. Stockholm Archipelago tilldelas 150 000 kronor ur Region Stockholms regionala hållbarhets- och skärgårdsanslag för ett pilotprojekt som ska underlätta resor i skärgården. Stockholms skärgård 2.0 (250 000 kr, Visit Stockholm) som syftar till att uppdatera Stockholm Archipelagos hemsida för att marknadsföra skärgården som besöksmål året om. Skärgårdsstiftelsen har beviljats 275 000 kronor till projektet Skärgårdsbarometern. Projektet syftar till att använda mobildata för att se rese- och besöksmönster i skärgårdskommunerna.
- Region Stockholm har beviljat Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB:s stöd för projektet Förstärkning Almi Stockholm Sörmland med anledning av Coronapandemins effekter, beviljas. Stödet uppgår till 50 procent av total finansiering, dock med högst 2 miljoner kronor.

Sörmland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Inom Region Sörmland är det en relativt liten organisation som arbetar med regional utveckling, Enheten Hållbar regional utveckling har täta kontakter mellan tjänstepersoner, med kommunerna, regionala utvecklingsaktörer och med den politiska ledningen.

Regionen har löpande möten med alla kommunchefer och näringslivschefer. Det har upprättats en intern samlings sida där regionen samlar covid19-relaterad information och länkar som företagare, korttidspermitterad personal och personer som vill utbilda/fortbilda sig kan ha nytta av. Där finns information och länkar till nationella och regionala stödinsatser samt länkar till kommunernas sidor med information om covid19 och exempel på hur olika företag ställer om/hanterar krissituationen.

Inom ramen för kompetensförsörjningsområdet för regionen också dialog med kommunernas skolchefer. Dialogerna syftar till att diskutera och stämma av framtida behov av utbildningsinsatser. Det handlar främst om utbildningar inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och yrkesinriktad högskoleutbildning.

Regionen samverkar även med Länsstyrelsen i Sörmland om frågor som bland annat berör livsmedel och kompetensförsörjning.

Regionen kommunicerar sitt och andras arbete via LinkedIn, Facebook och på den egna webben. På den regionala sidan för verksamt.se finns information om insatser och åtgärder, nationellt och i Sörmland. Informationen uppdateras löpande.

Kunskapsunderlag och analyser

På regionens webb för tillväxt och utveckling uppdaterar regionen statistik som beskriver hur sektorer i länet påverkas över tid. Statistiken visar bland annat krisens effekter på det regionala arbetslivet, antal varsel, konkurser och korttidspermitteringar. Som ett komplement kommenterar och analyserar regionen statistiken löpande.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- STUA (Sörmlands Turismutveckling AB) har beviljats 2 miljoner kronor för att upprätta en företagsakut för besöksnäringen i Sörmland. Företagsakuten samordnar en pool av experter och rådgivare som bistår med affärsrådgivning, kontakt med finansiärer, affärsjuridik, personalfrågor, inköp, lager, försäkringsfrågor, terapistöd med

mera. De har även tagit fram ett större antal webinarier som bland annat beskriver olika stödpaket som lanserats nationellt. Webinarierna ges på flera språk exempelvis somaliska och arabiska.

- STUA har också fått extra medel av Region Sörmland för att via digitala plattformar och media genomföra en nationell marknadsföringskampanj, som under 2020 ska attrahera fler inhemska besökare till Sörmland. De ska även hjälpa besöksnäringens företag att anpassa sin verksamhet till den nya verklighet som uppstått till följd av pandemin.
- Partnerskapet FriS (Framtidens industri i Sörmland) som består av Almi, Handelskammaren och MITC (Mälardalen Industry and Technology Center) arbetar vanligtvis för att främja utveckling och omställning hos länets industriföretag, de har nu fått ett utökat uppdrag att även stötta företagen i att hantera de svårigheter som uppstått till följd av covid19.
- Regionen har gett länets fyra Nyföretagarcentrum ett gemensamt uppdrag att stötta utvecklingen hos nystartade företag, där företagaren har utländsk bakgrund. Även här har uppdraget justerats, nu arbetar de även med att hjälpa målgruppen att hitta och ta del av stödpaket eller på annat stödja företagen. Även här inom detta område erbjuds webinarier på flera språk.
- En regional matchningsfunktion byggs upp för att underlätta kompetensförsörjning och kompetensöverföring mellan sörmländska arbetsgivare (matchajobben.nu). Funktionen drivs tillsammans med regionerna Östergötland och Gotland.
- Ett erbjudande om utökat hemsändningsbidrag har lämnats till länets kommuner för att underlätta för riskgrupper att handla sina dagligvaror utan att behöva utsättas för smittorisk. Flera kommuner har tagit emot erbjudandet och de erbjuder nu hemsändningsbidrag.
- Med stöd från Region Sörmland har tre olika aktörer sökt och beviljats följande tre kompetensutvecklingsprojekt inom ramen för ESF-rådets nationella utlysning till följd av covid19.
 - STUA (Sörmlands turismutveckling AB) - Projektet E-kurser besöksnäringen Sörmland stärker besöksnäringen i Sörmland och Sverige, genom kompetensutveckling som gör den mer konkurrenskraftig på lång sikt. Anställda får stärkt kompetens och ställning i sin profession samt på arbetsmarknaden. Genom att utveckla besöksnäringen och destinationer i Sörmland skapas värden för de verksamma i besöksnäringen, men även för andra företag, kommuner, medborgare och regioner. 500 personer väntas delta i projektet.
 - MITC (Mälardalen Industry and Technology Center) - Projektet CompCor, Competitive Competence in Corona Times, ska stärka kompetensen och ställningen på

arbetsmarknaden för 600 män och kvinnor som arbetar inom tillverkande industri, framförallt inom underleverantörer till fordonsindustrin, och bidra till att branschens företag ska gå ur Coronakrisen med tillgodosedda kompetensbehov och med bibehållen och hållbar konkurrenskraft. Omfattar regionerna Sörmland, Örebro och Västmanland.

- -Viadidakt (Kommunerna Katrineholm och Vingåker) - Projektet KOMPETENS FÖR FRAMTIDEN stärker kompetensen hos permitterade, varslade och anställda inom ekonomiskt hårt ansatta industriföretag. Projektet vill möjliggöra en effektiv matchning mellan arbetsgivarnas behov av arbetskraft och den arbetskraft som finns till förfogande efter avslutade kompetensutvecklingsinsatser. Genomförs i samarbete med samordningsförbundet RAR. 500 personer väntas delta.

Uppsala

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Inom regionen finns en särskild styrgrupp kopplad till covid-19. Gruppen hanterar i första hand hälso- och sjukvård, men näringslivsfrågor har varit uppe vid några tillfällen. Gruppens arbete fokuserar främst på den typ av frågor som är tidskritiska.

Regionen har en beredningsgrupp för regional utveckling där det sker löpande avstämningar mellan de direktörer vars verksamhetsområde har bäring på regional utveckling. Antalet avstämningstillfällen har ökat jämfört med tidigare.

Regionen har även en arbetsgrupp som bereder underlag kopplat till frågor som berör näringslivet, arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

Regionstyrelsens ordförande träffar länets samtliga kommunstyrelseordföranden och landshövdingen varje vecka för information och dialog om utvecklingen med anledning av pandemin. I forumet diskuteras hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling.

Regionen har regelbundna avstämningar med kommunernas näringslivschefer, Handelskammaren, näringslivsorganisationer och Almi. De har även täta dialoger med skolchefer, arbetsmarknadschefer, fackförbund, Länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

Region Uppsala har upprättat branschdialoger, inom branscherna bygg, bemanning/rekrytering, besöksnäring och transport. Även dialog med fastighetsbranschen är på gång.

Inom Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala näringsliv och samhälle (STUNS), samlas beslutsfattare kring gemensamma frågor i skärningspunkten mellan universitet, näringsliv och samhälle.

Rådet för social hållbarhet sammankallas av Landshövdingen och består av högsta förvaltningsledning inom regionen, kommunerna och ett tiotal myndigheter inklusive akademien. Inom rådet delar de offentliga aktörerna sina lägesbilder och fokus under våren har legat på effekter för aktörerna och samhället med anledning av pandemin.

På webbsidan för regional utveckling samlar och sprider regionen information om egna, nationella och kommunala insatser som genomförs för att stödja näringslivet med anledning av covid-19.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Uppsala bevakar och följer utvecklingen för hela näringslivet och ser löpande över hur regionen kan ge extra och relevant stöd.

Regionen tar fram veckorapporter som beskriver utvecklingen i länets näringsliv och på arbetsmarknaden. Rapporten innehåller bland annat information om smittspridning, resande och trafik, varsel, korttidspermitterade, konkurser samt vad som är nytt från nationell och regional nivå. Rapporterna publiceras löpande på Region Uppsalas webbsida samt delas särskilt genom utskick till högsta politiska ledningen i länet, regionala ledningsgruppen, näringslivschefsgruppen och STUNS.

Regionen har inlett ett samarbete med Länsstyrelsen i Uppsala län avseende scenarioplanering på längre sikt. Syftet är att skapa så bra planeringsförutsättningar som möjligt för att bidra till hållbar regional utveckling efter krisen. Arbetet sker i flernivåsamverkan och i skärningen mellan krisberedskap och regional utveckling. Syftet är att uppnå en sömlös förflyttning från att hantera krisen här och nu till att mer långsiktigt planera för återhämtning.

Insatser

Utöver nedanstående insatser har regionen både arbetat fram egna och stöttat andra aktörer i att ta fram projektansökningar inom ramen för Svenska ESF-rådets utlysning med anledning av covid-19. Regionen har även sammanställt förslag på åtgärder Region Uppsala kan genomföra för att stödja det regionala näringslivet. Förslagen har delats med relevant förvaltning för bedömning av genomförbarhet och konsekvenser.

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

Region Uppsala har beviljat regionala tillväxtanslag 1:1 till följande projekt:

- Almi Företagspartner Uppsala AB (1,96 miljoner kronor) för extraordinära kostnader i samband med coronapandemin.
- Projekt som mildrar de negativa effekterna av coronaviruset för näringslivet;
 - Gottsunda Entreprenörslabb (300 000 kronor): projekt (Almi Uppsala) med fokus på att stärka nyföretagandet i socioekonomiskt utsatt område.
 - Navigera & Parera (199 000 kronor): projekt (Connect Uppsala) med fokus att stötta små och medelstora företag genom att vända hot till möjligheter via kompetens, nätverket, partners.
- Projektet "Fast Lane 4 industry" (300 000 kronor) för att skapa en gemensam och långsiktigt hållbar "Fast Lane" för små och medelstora företag i Östra Mellansverige för att de i högre grad ska använda de teknologier som ingår i Industri 4.0, samt erbjuda effektiv matchning mellan bolag samt mellan bolag och innovationssystemaktörer. Förhoppningen är att fler företag i Östra Mellansverige regionen som har drabbats av den nuvarande Corona-krisen, kan ställa om och utvecklas för framtiden. (projektet är en samverkan med regionerna i Östra Mellansverige)

Informationsinsatser

- En särskild information till näringslivet har sammanställts "Samlat stöd för näringslivet i Uppsala län för att dämpa negativa effekter av coronaviruset" och kommer, inom kort, presenteras på regionens hemsida tillsammans med Almi Uppsala, Arbetsförmedlingen och länets kommuner.
- En utbildningsakut har upprättats. Det är en webbplats som samlar utbildningar, distanskurser och gratis webbutbildningar som påbörjas omgående. De tipsar även om basala kurser inom vården och onlinekurser de som arbetar inom besöksnäringen.

Övriga insatser

- Region Uppsala har i samarbete med Visit Roslagen initierat och skickat ut (via samverkanstrukturer i länet) erbjudande till företag att delta i utbildning med fokus på besöksnäringen. Kurbits Omställning är ett program i 4 block för att snabbt ställa om sin affär på kort sikt men också för att nå långsiktig lönsamhet.

Värmland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Värmland har ändrat sin interna organisation genom att delvis bilda en ny och parallell organisation. Regionen genomför dagliga och veckovisa avstämningar med såväl interna som externa aktörer.

För att informera och samarbeta med andra aktörer använder regionen digitala kommunikations- och samverkansplattformar. Regionen har etablerat ett regionalt omställningsråd med representanter från offentlig sektor, näringslivet och organisationer.

Samarbetet mellan regionerna i Norra Mellansverige har förstärkts och inkluderar tydligare den politiska nivån. En analysgrupp har bildats som utarbetar underlag med särskilt fokus på att hantera jämställdhets- och mångfaldsperspektiven i så hög grad som möjligt.

Regionen använder egen webb samt de regionala sidorna på verksamt.se för att kommunicera om sitt och andras arbete. Även företagsjouren används för att informera företag om regionala och nationella insatser.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Värmland tar fram lägesbilder över utvecklingen i länet. Det är en omvärldsanalys av hur näringslivet och arbetsmarknaden påverkas i Värmland på grund av coronasmittan. Lägesbilden är en samproduktion och bygger på information och analyser från olika aktörer. Lägesbilden innehåller bland annat beskrivningar om antalet inskrivna på Arbetsförmedlingen, varsel, stöd vid korttidsarbete, konkurser och läget bland företagen.

Insatser

För att mildra krisens effekter genomför regionen en rad olika insatser. För att öka regionens möjligheter att genomföra insatser har regionen i skrivelser till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) framställt att:

- Regeringen behöver tillföra mer medel till det regionala anslaget samt utöka bemyndiganderamen.
- Värmland tillsammans med Dalarna och Gävleborg bör omfattas av fonden för rättvis omställning.

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Lansering av en utbildningsportal som presenterar ett utbud av utbildningar i Värmland och online på ett strukturerat och överskådligt sätt. På portalen förklaras vad de olika

utbildningsformerna ger för kompetens och vilka jobb de kan leda till.

- En telefonjour har inrättats för att hjälpa företag med information och stöd.
- Regionen har inrättat omställningscheckar som riktar sig till företag med upp till 49 anställda. Varje enskilt företag kan ansöka om maximalt 150 000 kronor. Region Värmland står för 80 procent av kostnaden och fördelar totalt 15 miljoner kronor i satsningen.
- I samarbete med Visit Värmland och gränskommunerna sker ett arbete kopplat till frågor gränshandeln och gränsfrågor.
- För att stärka Almis kapacitet har regionen utökat ägarbidraget till dem.
- Regionen medfinansierar två satsningar som syftar till att ge stöd och rådgivning till företag inom branscher som besöksnäring, handel, service, livsmedelsproduktion och industri med flera näringar.
- Tillsammans med Region Dalarna och Region Gävleborg har gemensamma resurser för lärande, samordning och träning/fortbildning skapats.
- Regionen medfinansierar ett ESF projekt som syftar till att genomföra insatser för 1 500 permitterade inom industrin.
- Region Värmland förbereder ett samverkansavtal med den nya regionen Innlandet i Norge.

Västerbotten

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Med anledning av händelserna har Region Västerbotten gjort förändringar i den interna organisationen. Som ett resultat av detta har regionen utsett interna kontaktpersoner gentemot ett antal myndigheter.

Region Västerbotten har löpande dialog med kommunerna, Länsstyrelsen och näringslivsfrämjande aktörer såsom Handelskammaren och Företagarna. Syftet med dialogerna är att fördjupa kunskapen om effekterna och behoven som uppstår i näringslivet.

Region Västerbotten kommunicerar sitt och andras arbete på regionens webbsida. Där informerar de bland annat om vilka stöd som finns tillgängliga för företag.

Kunskapsunderlag och analyser

Tillsammans med Västerbottens Handelskammare har regionen tagit fram en lägesrapport som bygger på en gemensam enkätundersökning samt information från kommunerna och representanter för olika

branschföreträdare. Lägesrapporten utgör ett viktigt underlag för att fördjupa kunskapen krisens effekter

Insatser

Region Västerbotten lyfter fram betydelsen av att både genomföra kort och långsiktiga insatser. Nedan sammanfattas några av de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning

- För att hjälpa företag har Region Västerbotten tagit fram en ny stödform. Stödet riktar sig till företag som drabbats extra hårt av krisen och som vidtar omställningsåtgärder för att säkra verksamhetens långsiktiga fortlevnad. Region Västerbotten har avsatt 25 miljoner kronor för denna tillfälliga stödform.
- Regionen ser över hur pågående projekt och insatser kan anpassas till den rådande situationen. Det gäller såväl projektens inriktningar som i hantering av kostnader i projekt.

Västernorrland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Med anledning av den uppkomna situationen har Region Västernorrland ökat den interna och externa samverkan. Regionen har främst använt ordinarie samverkansstrukturer och de har exempelvis återkommande möten med kommunernas näringslivschefer och kommunchefer samt det regionala samverkansrådet som består av kommunala och regionala förtroendevalda (majoritet och opposition) samt adjungerande chefspersoner. Andra exempel på aktörer som regionen samverkar med är Länsstyrelsen i Västernorrland, Arbetsförmedlingen och Tillväxtverket.

Regionen använder befintliga kontakter och nätverk för att sprida information och utbyta kunskap om händelserna exempelvis genom olika webinarier.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Västernorrland har i samverkan med kommunerna tagit fram kunskapsunderlag och analyser. Varje vecka presenterar de varsel- och arbetslöshetssiffror. Uppgifter om konkurser presenteras månadsvis. Regionen har även tillsammans med Region Jämtland Härjedalen genomfört enkätundersökning för att undersöka hur företag inom olika branscher påverkas av den uppkomna situationen.

Insatser

Region Västernorrland har genomfört en rad olika insatser för att underlätta för och stötta näringslivet. Exempel på insatser är.

- Region Västernorrland har sett över inriktningen av medel med EU-finansiering. Det gäller då både utlysningar som har varit pågående under våren men även inriktning på framtida investeringsmedel från EU utifrån att hantera uppkomna behov och utmaningar som ett resultat av krisens påverkan på företag och samhällsekonomin.
- Ett specifikt affärsutvecklings- och kompetensutvecklingsprogram har utarbetats för besöksnäringens företag i dialog mellan länets destinationer och region Västernorrland. Kompetensutvecklingsinsatserna är gemensamma för företag i både Västernorrlands och Jämtlands län. Upplägget är ett regionalt utvecklingsprojekt som koordinerar, planerar och genomför insatser riktade till företag – och riktade företagsstödsinsatser i form av kompetens- och affärsutvecklingscheckar där företagen kan ansöka om stöd för att genomföra dessa insatser och aktiviteter.
- Ett ramprojekt har beviljats för motsvarande insatser på företagsnivå, men för en bredare målgrupp företag inom andra branscher.
- ESF-projektet Handelskraft, som med nationella medel från ESF, avser att stärka individer som riskerar att förlora sitt arbete inom handel och försäljning. Även detta projekt är en samverkan mellan Region Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen.

Västmanland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Sedan den 23 mars kallar Näringslivsenheten på Region Västmanland till regelbundna digitala möten med kommunernas näringslivsansvariga och nyckelaktörer i det företagsfrämjande systemet. Inledningsvis dagligen, sedan har det minskat till en gång per vecka. Syftet med mötena är att identifiera behov och prioritera insatser för att på bästa sätt stötta näringslivet.

Regionen genomför även veckovisa digitala tematräffar för det offentliga näringslivsfrämjande systemet. Det handlar om aktörer som arbetar inom näringslivsutveckling, regional tillväxt eller kompetensförsörjning i bredare bemärkelse. Syftet är att ge aktörerna en nulägesbild, beskrivning av vad som samlat görs i länet och att få input för det fortsatta arbetet. Exempel på genomförda temamöten är: Hur mår länets näringsliv, Omställning i industrin, Kompetensportalen, Besöksnäring och Kris i företag/psykisk ohälsa. Sista mötet före sommaruppehåll 12/6 – då hade regionen paneldiskussioner med nyckelaktörer kring vad de ser för utmaningar och möjligheter till hösten.

För att stötta industrin i länet samarbetar regionen med Automation Region, Järnvägsklustret, Mälardalen Industrial Technology Center (MITC), Mälardalens högskola, Robotdalen, Västra Mälardalen i Samverkan och Handelskammaren Mälardalen.

På webben för *Utveckla Västmanland* samlar regionen aktuell information till företagare och näringslivsfrämjare i Västmanlands län. Regionen sprider även information om egna, nationella och kommunala insatser som genomförs för att stödja näringslivet med anledning av covid-19. På den regionala sidan för verksamt.se finns även information till företagare om insatser och åtgärder i Västmanland.

Kunskapsunderlag och analyser

Region Västmanland följer den ekonomiska utvecklingen i länet och de presenterar tillgänglig statistik samt lämnar veckovisa lägesrapporter om utvecklingen i näringslivet och på arbetsmarknaden. En fördjupad analys har gjorts av besöksnäring, handel och industri.

Regionen bevakar nationella satsningarna i syfte att fånga in behov av kompletterande insatser på kort och lång sikt.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Regionen har förstärkt Almis finansierings- och kreditarbete.
- Regionen har Almi och Västerås Science Park att gemensamt uppdrag ta fram ett upplägg för en företagssupport. Supporten har nära kopplingar till flera delar av det ordinarie stödjande systemet.
- För att stärka supportens verktyg har regionen tagit fram särskilda konsultcheckar. Regionen använder det regionala anslaget och egna medel för att kunna ge full finansiering för begränsade stödinsatser till företag.
- Regionerna i Västmanland, Örebro och Östergötland har gått samman med Handelskammaren i Mälardalen för att stärka den regionala besöksnäringen. Totalt beräknas projektet ha 600 deltagare. Inom länet sker samverkan också med Coompanion, kommunerna och andra aktörer.
- Kompletterande kompetensutvecklingsinsats till företag inom besöksnäring (20 företag) med finansiering från regionala anslaget och egna medel, bygger på webinarier och avslutande projektarbete knutet till den egna verksamheten. (I grunden bygger den på Västsvenskas upplägg)
- Upprättat Västmanlands Kompetensportal för att samla information om utbildningar, omställning och andra insatser som kan förstärka individens och organisationers kompetens.

- Avsatt 5 miljoner kronor till omställningsstöd för att hjälpa små och medelstora företag som drabbats extra hårt. Syftet med stödet är att företag ska genomföra de omställningsinsatser som behövs för att möta krisen.
- Betalar sina fakturor snabbare till mindre lokala företag och leverantörer av varor/tjänster som är samhällskritiska.
- Delar ut bidrag, kulturstipendier och hedersgåvor som stöd för personer, föreningar och organisationer som arbetar för kulturen i Västmanland.

Västra Götaland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Med anledning av covid-19 görs uppdateringar av läget inom koncernstab regional utveckling ungefär tre gånger per vecka.

Tillsammans med västsvenska aktörer har Västra Götalandsregionen initierat en samordningsgrupp. Syftet med gruppen är att lyssna in behoven, koordinera insatser och att identifiera var behoven är som störst för att stärka upp där det verkligen behövs. I samordningsgruppen ingår bland annat Kommunalförbunden, Svenskt Näringsliv, Handelskammaren, Almi, Business Region Göteborg, Arbetsförmedlingen och Länsstyrelsen.

Regionen har också tätare möten med kommunalförbunden enligt ordinarie strukturer men möten sker oftare med anledning av covid-19. I det här sammanhanget är också beredning för hållbar utveckling och den politiska dialogen viktig. Beredningen för hållbar utveckling är en gemensam beredning mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i Västra Götaland.

Avstämningar sker varannan dag med Göteborgsregionens kompetensråd och det planeras sådana även i andra delregioner. Fokus ligger på att kartlägga situationen och samordna uppgifter såväl inom som mellan delregionerna och regionen.

Regionen samlar information på regionens webbplats under en särskild sida om covid-19 och näringslivet. Där hänvisas också till verksamt.se, dels till den nationella informationen till företag, dels till den regionala sidan.

Kunskapsunderlag och analyser

Regionen samlar analyser av läget med anledning av covid-19 på en samlingsida på webbsidan. På sidan finns en sammanställning av länkar till rapporter och statistiksammanställningar kopplat till regional utveckling med avseende på Covid-19. Regionens sammanställer och analyserar bland annat statistik över varsel,

coronapandemins påverkan på arbetsmarknaden, ekonomi, olika branscher samt statistik från hälso- och sjukvården.

Insatser

Västra Götalandsregionen har fattat beslut om ett flertal insatser för att möta effekterna av coronaviruset. Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Förstärkning av Almi Väst med 10 miljoner kronor.
- Företagsjourer skalas upp för att kunna möta företag i hela regionen. Alla företag i Västra Götaland har en direkt ingång till akut företagsrådgivning via fyra samverkande delregionala företagsjourer. Rådgivningen organiseras via kommunalförbunden med stöd av Västra Götalandsregionen.
- Connect Väst har ställt om sina processer och erbjuder nu krisinriktad rådgivning. Erbjudandet "Parera och Navigera" är en process på 30 dagar som syftar till att företagen snabbt får stöd att analysera sitt nuläge och identifiera konkreta åtgärder för att anpassa verksamheten till krisläget. Västra Götalandsregionen finansierar Connect Väst med 1 500 000 kronor.
- Ökade möjligheter till såddlån för innovativa företag och anstånd med ränte- och amorteringsbetalningar under 2020 för såddlån. Västra Götalandsregionen erbjuder ett extra stöd till ett urval av de projekt som har pågående eller nyligen avslutad. Insatsen görs i samverkan med Västra Götalands inkubatorer och i en extra ram om 3 miljoner kronor.
- Utökat hemsändningsbidrag. Länets kommuner kan söka stöd för hemsändningar i serviceglesa områden inklusive skärgården.
- Affärsutvecklingscheck för företag och civilsamhälle för lokala samverkansprojekt. Stödet riktar sig till SME-företag med nya skalbara lösningar som kan möta lokala utmaningar i pandemins spår. Västra Götalandsregionen har avsatt 3 miljoner kronor.
- Turistrådet Västsverige erbjuder 200 företag utbildning. Utbildningen ska bidra till att företagen utvecklas och förbereda dem för tiden efter pandemin. Utbildningen består i en åtta veckor lång webbaserad utbildning där deltagarna får 70 procent av lönekostnaderna finansierade under utbildningstiden. Satsningen omfattar drygt 10 miljoner kronor och finansieras av Turistrådet Västsverige och Västra Götalandsregionen.
- Utbildningsprogram för småskaliga livsmedelsproducenter i samarbete med Lokalproducerat i Väst som tar fram

utbildningsprogram för företag med liknande behov. Företagen kan sedan ansöka till Västra Götalandsregionen om stöd för utbildningen. Stöd lämnas upp till 70 procent av kostnaden för lön och utbildningskostnad. För satsningen har Västra Götalandsregionen en budget på 2,5 miljoner kronor.

- Västra Götalandsregionen har beslutat att satsa 600 000 kronor till projektet "Stödja Västra Götalands grundskolor/gymnasieskolor rörande att möta utmaningar med distansundervisning" fram till sommaren. Detta beslut togs samma dag som gymnasieskolorna stängdes för att hindra smittspridningen och undervisningen gick över till distans.
- Den 4 juni tog Västra Götalandsregionen ett antal beslut om satsningar som syftar till att mildra konsekvenserna av covid-19 på näringslivet och bidra till en hållbar omställning efter coronakrisen. Fyra projekt rör kompetensutveckling inom utsatta branscher som fordonsindustri, handel och besöksnäring, samt kulturella och kreativa näringar:
 - Kompetensförstärkning inom programmering med särskilt fokus på fordonsindustrin: utbildningen var planerad redan innan Corona för ca 30 personer, men i och med det svåra läget i industrin avsätts istället 2 miljoner kronor till utbildning för ca 1 000 deltagare.
 - Göteborgsregionens kompetensnav: 10 miljoner kronor beviljades till projekt som syftar till att skapa en plattform för att samla kompetensutvecklingsinsatser för att stötta anställda i fordonsindustrin för att möta nya förväntningar på arbetsmarknaden.
 - Strategisk kompetensförsörjning i Fyrbodalen med fokus på Norra Bohuslän: Coronapandemin har drabbat branscherna handel, besöksnäring samt kultur och kreativa näringar i Skaraborg hårt, varför förlängd projekttid och utökade medel med 1,4 miljoner kronor till pågående projekt har beviljats.
 - Förstudie - utveckling av samverkansarena mellan Högskolan i Skövde och Skaraborgs kommunalförbund: projektet beviljas cirka 420 000 kronor till att analysera behov, organisering och förutsättningar för att etablera en arena som matchar behov och möjligheter för kompetensutveckling- och försörjning.
 - I början av pandemin utökade Västra Götalandsregionen omfattningen på en planerad utlysning inom kulturella och kreativa näringar, till totalt 8 miljoner för att möta behovet som uppstått hos företag inom KKN-sektorn med anledning av covid-19. 10 ansökningar inom utlysningen har beviljats.

Örebro

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Region Örebro län har upprättat en organisation som består av sakområdesexpertis inom näringsliv, innovationer, kompetensförsörjning, kommunikation och analys, samt av Länsstyrelsen i Örebro län och Business Region Örebro (där näringslivscheferna i länets kommuner ingår). Det finns även en styrgrupp samt en arbetsgrupp som kopplats till arbetet.

Regionen för löpande dialoger med olika aktörer såsom Svenskt Näringsliv, Handelskammaren, Företagarna och andra aktörer inom innovationsstödssystemet.

På webbsidan för *Regional utveckling* samlar regionen information om egna, nationella och kommunala insatser som genomförs för att stödja näringslivet med anledning av covid-19. Regionen samlar även myndighetsinformation, uppdateringar om stöd och regleringar, etcetera via regionens regionala sida på verksamt.se

Kunskapsunderlag och analyser

Region Örebro län sammanställer statistik över coronavirusets konsekvenser på näringslivet i länet. Statistiken innehåller bland annat uppgifter om varsel, konkurser, nystartade och avslutade företag, permitteringar, nyinskrivna på Arbetsförmedlingen. Region Örebro län har även gjort fördjupade analyser om hur besöksnäringen och små företag i länet påverkas. Kommande analyser kommer fokusera på länets industri.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser regionen genomför med anledning av krisens effekter på näringsliv och sysselsättning.

- Regionen har öppnat en företagsjour för bolag som drabbats av coronavirusets effekter har etablerats. Företagsjouren ska vara en neutral förmedlare av kontakter och information till länets företag som kan behöva extra stöd, råd och hjälp med utmaningar till följd av coronaviruset. Vidare har denna kompletterats med psykosocialt stöd via ett pilotprojekt som Region Örebro län driver.
- Ägartillskott till Almi för att de ska kunna anställa fler rådgivare som stöttar bärkraftiga små och medelstora företag
- Omställningscheckarna förändras så att företag kan få upp till 90 procent finansiering för att till exempel jobba med att digitalisera sin verksamhet.

- Utbildningsakut har upprättats. Det är en webbplats som samlar utbildningar, distanskurser och gratis webb utbildningar som kan påbörjas omgående.

Östergötland

Organisering och samverkan med aktörer i länet

Regionen använder främst ordinarie strukturer och organisering. Inledningsvis hade ledningsgruppen för regional utveckling en krisledningsstruktur där de gjorde dagliga avstämningar, prioriteringar samt diskuterade behov av insatser.

Regionen för löpande dialog med länets kommuner, Almi, Företagsjouren, ESBR-guiden och Länsstyrelsen i Östergötland för att skapa en gemensam lägesbild och koordinera insatserna mot företagen.

Region Östergötland skapat en sida på *East Swedens* webbplats där de samlar information om regionala och nationella stödinsatser riktade till företag. Regionen använder även den regionala sidan på verksamt.se för att sprida information.

Kunskapsunderlag och analyser

Varje månad presenterar regionen en regional lägesbild i form av en rapport. Rapporten innehåller statistik och analys av hur arbetslöshet, varsel, korttidsarbete och konkurser utvecklas i länet. Varje vecka presenterar de även antalet varsel, öppna arbetslösa, konkurser och antalet anställda som drabbas av konkurser, antal gästnätter och logiintäkter för hotell.

Regionen lägger upp rapporterna på regionens webbplats för regional utveckling samt sprider dem via mejl till kommuner och andra aktörer som arbetar med näringslivs- och tillväxtfrågor.

Insatser

Nedan sammanfattas de insatser som regionen gör med anledning av covid 19.

- Ny webbtjänst, www.matchajobben.nu. Där kan företag som behöver uppdrag eller har arbetskraft tillgänglig lägga upp vad de kan erbjuda. På samma sätt kan företag som behöver arbetskraft eller andra tjänster, lägga upp sina behov. Syftet är att företagen ska kunna hitta nya vägar till uppdrag eller utbyte av arbetskraft
- Regionen har fördubblat stöd till Nyföretagarcentrum som lägger stor kraft på att stötta nystartade företag som behöver råd och hjälp.

- Regionen förstärker företagsjouren. Jouren bemannas av rådgivare med många års erfarenhet och vänder sig främst till små och mellanstora företag i Östergötland.
- Förstärker Almis verksamhet med extra medel.

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige.

Det gör vi genom att stärka företag och regioner. Vi erbjuder kunskap, nätverk och finansiering. Det ger direkt nytta till företag, och också förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Tillväxtverket är nationell myndighet med regional närvaro på nio orter. Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar är vår vision.